

OUR LIFE

НАШЕ ЖИТТЯ

ВИДАЄ
СОЮЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ

Published by
Ukrainian National Women's
League of America, Inc.
909 N. Franklin Street
Philadelphia 23, Pa.

Квітень

4

April

1961

Оленка Гердан у танку „Плач Ярославни“

НАШЕ ЖИТТЯ

P. XVIII. КВІТЕНЬ Ч. 4

Видає Союз Українок Америки
раз в місяць за винятком серпня

Редагує Колегія — Лідія Бурчинська,
Кекилія Гардецька, Олена Лотоцька,
д-р Наталя Пазуняк, Марта Тарнавська і Марія Юркевич.

Листування й передплату висилати
на адресу:

909 N. Franklin St.
Philadelphia 23, Pa.

Річна передплата в США й Канаді
від січня 1959 ..... \$4.00
Піврічна передплата \$2.50
Річна передплата в Англії 1½ ф. ст.
Річна передплата в Австралії 2 ф. ст.
Річна передплата у Франції 10 н. фр.
Поодинокі число 45 центів

Зміст:

Г. Мазуренко: *
Самостійність
О. Трофимовська: Галушки перемагають
Ол. Животко-Чернова: Теорія і дійсність
Успіхи жінок
М. А. Кейван: Із нотатника лікарки
Marty: Що край, то обичай
Г. Ліхачинська Федусенко: За батьківським заповітом
Г. Мазуренко: Людина з гарячим серцем
М. Голуб: Із Зустрічі лицарів Залізного Хреста
Зірка: Варимо борщ
ІСА: Поема про Перфект-Фото
І. Павликовська: У п'ятиліття Виховний Семінар у Торонті
Л. Онішко: Берегами Австралії
Ч. Ч.: Добір назв
З. Терлецька: Багатий шлях
Л. Б.: Із наших садіб
Г. Чернобицька: Писанка
В. Гродська: Мурчатко
Л. Полтава: Ракета
Г. Чо: Писанка для бабусі
В. Ладичець: Куховарочка
Г. Черінь: Чарівний горішок
При громадській роботі
Ольга Мак: Лебідка

OUR LIFE

VOL. XVIII APRIL No. 4

Edited by Editorial Board
Monthly publication except August,
of the Ukrainian National Women's
League of America, Inc.
909 N. Franklin St.
Philadelphia 23, Pa.
Phone MA 7-7945

Subscription in the United States
of America \$4.00 per year, half year
\$2.50. Subscription in Canada \$4.00
per year, half year \$2.50. Subscription
in England 1½ pound sterling, per
year. Subscription in Australia 2
pound sterling per year. Subscription
in France 10 n. fr., per year.

Entered as second class matter July
8, 1944, at the Post Office at Philadelphia,
Penna., under the Act of
March 3, 1879.

Single Copy 45 cents

ПРЕДСТАВНИЦТВА
„НАШОГО ЖИТТЯ“

ФРАНЦІЯ:

Mme. Anna Pasternak
16, rue de 5 Diamants
Paris 13e
France

АНГЛІЯ:

Mrs. Myroslawa Rudenska
245 Wigman Rd.
Bilborough Estate
Nottingham, England

АВСТРАЛІЯ:

“Library & Book Supply”
Australia
1 Barwon St.,
Glenroy, W9, Victoria

НАЙКРАЩИЙ ДАРУНОК

Вашій приятельці —
це ПЕРЕДПЛАТА
„НАШОГО ЖИТТЯ“

Світлина на обгортці: З нагоди ювілейного концерту Оленки Гердан подаємо її світлину в танку „Плач Ярославни“, муз. М. Лисенка.

НА ТЕРЕНІ США

Дня 15. квітня — Вишивані Вечерниці 63 Відділу США у Дітроїті.
Дня 23. квітня — Свято Лесі Українки — Окр. Рада США у Клівленді.
Дня 23. квітня — Свячене 42 Відділу США у Філадельфії.
Дня 21. травня — Конференція Референток Сусп. Опіки — Окр. Рада США у Філадельфії.

ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР

981 р. — 980 літ тому Київський князь ВОЛОДИМИР, бажаючи поширити границі своєї держави на заході, пішов походом і зайняв Перемишль, Червен та інші пограничні города. Західні землі мали велике значення для Київської Русі, бо тудию йшли торгові шляхи до Польщі й до Угорщини.

1621 р. — 340 літ тому відбувся бій під ХОТИНОМ, де козакі своєю обороною й атаками здобули собі велику славу в Європі. Завдяки їх завзяттю Польща виграла бій із турками. Однак в тій битві поранено гетьмана Сагайдачного і він вневдовзі від наслідків тієї рани помер.

1861 — 100 літ тому появився маніфест царя Олександра II про скасування КРІПАЦТВА. Однак ця реформа не задовольнила селянства, бо наділи землі були невеликі, а селяни повних громадських прав не дістали. Все ж таки формально звільнились вони від самоволі панів.

1921 — 40 років проминуло від смерті видатної української акторки ГАННИ ЗАТИРКЕВИЧ-КАРПИНСЬКОЇ. Вона дебютувала у 1883 р. Грала в характерних ролях і в амбула „жартівливих молодич“ не мала суперниць. В. Ревуцький називає її „найбільш побутовою“ серед акторів побутового театру.

1891 — 70 літ тому народилась в міщаній українсько-польській родині СОФІЯ ГАЛЕЧКО. З вибухом I світової війни вона зголосилась до УСС і вкортці дослужилась степеня хорунжого. У рядах УСС провела цілу війну, беручи участь у боях. У 1918 р. згинула трагічно, потонувши у хвилях Бистриці.

ЗМІНА АДРЕСИ

Всіх передплатниць, що змінюють свою адресу, прохаємо подавати також і давню. Це дуже улегшує нам перемену і застерігає від помилок, що при тотожньому прізвищу можуть трапитись.

Наше життя

РІК XVIII.

КВІТЕНЬ, 1961

ЧИСЛО 4

Галя Мазуренко

Самостійність

В тумані небо сине
І Лондон улетів.
Де ми? В якій країні?
Серед яких ми снів?

Різкі ранкові крики
Розрізують туман —
То покидає стріхи
Пташиний караван.

Це табір їх циганський,
Куди то він летить?
І хто виводить вранці
Безжурні веснянки?

В далекій Празі — там де вежі срібносні
Є тихий сад. Там проліски сьогодні
І діти з квітами і хрестики рясніють.
І батюшки між ними проходять.

Там під берізками, трояндами спокійно
Поснули друзі. Як їм добре спати,
Коли весна задумується мрійно
І сяде на могилці спочивати.

Для жіночої організації це слово має подвійне значення. Колись, у заранні жіночого руху, все жіноцтво змагало до самостійности, і це поняття було одним із його кличів. Воно шукало своєї думки, свого шляху й бажало визволитись із залежности. Крок за кроком здобувало право на освіту, на заробітну працю, а врешті громадські права. Цей шлях ще не завершений, але в великій мірі вже закріплений.

А все ж таки на всіх з'їздах, конвенціях чи конференціях жіночих організацій бачимо як одну з точок — самостійність жінки. Тут уже немає мови про право голосування, рівної платні тощо. Це поняття уже ставлять ширше. Жінка, як людина, громадянка, виховниця, фахівець, що повинна мати свій власний погляд на життя. Вона добивається свого становища у суспільстві, свого слова у громаді. Вона бере на себе відповідальність за долю націй, нарівні з чоловіками.

І в тому зміслі діють тепер жіночі організації. Вони розгортають свої власні, широко обгрунтовані програми, вони перебирають у державі поважні конструктивні завдання. Цим взяли на себе велику відповідальність і змагають до того, щоб устоятись на своїх власних силах. Співдія з громадою є чи не найважливішою сторінкою їх праці. Це й заставляє суспільство вбачати в них поважний суспільний чинник.

Змагаємо й ми до того в наших напрямних і плянах. Впродовж 35 літ праці Союзу Українок Америки зростало наше членство, як у кількості, так і в якості. У громадській праці вчилось і дозрівало. І дійшло врешті до становища, що в нашій громаді займає своє окреме місце.

Та чи всюди воно признане й зрозуміле? Оцей могутній похід жіночих організацій пройшов мимо багатьох. Бо все ще нам дехто в громаді визначає підрядне місце, все ще притягає нас лиш до різних допоміжних завдань. Нераз забуває про нас у випадку рішень чи репрезентації, а пригадує собі тільки, коли треба розіслати збіркові листи.

Це вже пройдений етап. Жіноча організація має свою власну програму, витичену окремим статутом. І змагає до того, щоб її виконати власними силами, згідно з власними напрямними. Бо її ціль — сказати своє слово в суспільстві й виповнити призначення, намічене для нього Богом і народом.

Наші проблеми

Галушки перемагають

Переглядаючи советські газети й журнали спочатку дивуешся, скільки уваги приділюється жінці-робітниці в багатьох ділянках її життя. Але при дальшому розгляді виявляється справа.

Найбільше вражає читача, навіть такого, що знає советську дійсність, як перекручуються поняття у большевиків. Те, що треба було б ховати, як ганьбу для уряду, подається як надзвичайне досягнення. Ось малюнки-фота жінок, що працюють на важких роботах — на висотному будівництві, комбайнах, тракторах ітд. Працю вони звичайно переводять без спеціального одягу та вже завжди без рукавиць. Тягнуть необстругані дошки, тримаються зимою за залізо та інше. І все це подають як досягнення жіноцтва... А крім того влада хоче показати, що жінки не стомлюються та мають вільний час, а для цього подає безліч знімок із гуртків культурної самодіяльності, на яких дівчата та жінки, одягнені в українські національні строї, співають, танцюють, або беруть участь у театральних гуртках.

Друкується багато фотографій жінок-ударниць та нагороджених різними титулами, що зв'язані з виконанням праці. Ця увага влади зрозуміла, бо половину працюючих становлять жінки, а в галузі охорони здоров'я, освіти та в сільському господарстві відсоток жінок сягає до 80%. Советська „Економічна газета“ пише, що до 1965 р. на фабриках і заводах працюватиме від 5 до 6 мільйонів жінок. Але „запрошуючи“ до праці, комуністи не здійснили обіцянок Леніна звільнити жінку від „турбот хатнього вогнища“. Дитячих закладів, їдалень загального харчування та інших суспільних установ обмаль. Поскільки ж без них держава не може використати всі сили жінки, виникла у когось на верхах думка — перекласти на плечі жінки й турботи по влаштуванні цих допоміжних інституцій.

Журнал „Радянська Жінка“ в 1960 р. уділює багато місця т. зв. „жіночим радам“. Вміщено цілу серію статей і в першій із них можна прочитати: „Ще точилися останні бої з гітлерівцями... а на підприємствах, на шахтах жінки розбирали завали, наводили мости, відбудовували водопроводи, лікарні, насаджували садки, лопатами копали колгоспні поля і вручну засівали їх. І в цій героїчній праці велику організаторську роль відіграли жіночі ради, створені за почином партійних організацій“. Себто ролю машини й худоби виконували жінки, а батога — комуністична партія. Рівночасно бачимо, що в дальшому жіночі ради приймають на себе й інші завдання. Починаючи з малого — навчання крою й шиття, улаштування дитячих майданчиків у містах, контролю роботи магазинів, їдалень, дитячих садків, допомогу пристарілим членам артілі, санітарних постів, тощо до створення колгоспної пекарні, громадської лазні та головне до поліпшення медичної обслуги та захисту малят.

Де українці незалежні від свого колонізатора — Москви, вони виявляють належний напрямок суспільної діяльності. Докази цього можна взяти не з журналу, а з книжки „Сорок лет советского здравоохранения“, де просто сказано, що до охоплення сільського населення медичною допомогою при пологах поперед усіх союзних республік стоїть Українська ССР, охоплюючи потребу на 73%. Також колгоспні ясла мають найширшу мережу в Україні — це тому, що їх будують та утримують на колгоспні кошти. Ті ж медичні установи, що фінансовані за рахунок державного кошторису, мають найкращу мережу в російській республіці, а на Україну відпускають коштів значно менше, ніж її питома вага в населенні Советского Союзу.

Всеж одне з головних завдань

по думці уряду й партії, як це сказав Хрущов на XXI з'їзді комуністичної партії — втягнути якнайбільше жінок на виконання семирічного пляну, а не обслуговування потреб дітей та родини. Головні труднощі є в сільському господарстві, бо ані колгоспна, ані радгоспна форма господарювання не відповідають натурі сільського господарства, до чого комуністи ніяк не хочуть признатись та й метушаться, шукаючи винних у провалах та таких винаходів, які зразу повернули б господарство так, щоб воно хоч нагодувало населення ССОР. Надумав Хрущов підняти цілину в Казахстані, але це принесло тільки велике лихо. Тепер він вбачає панацею від усього злого в кукурудзі, але з тим також не щастить. На січневому пленумі ЦК довідуємось із промови Хрущова, що в 1949 р. зібрали 20,1 центнера кукурудзи з гектара, а в 1960 році тільки 10,1 центнера. За пляном на Україні треба засіяти зерновим та зернобобовим збіжжям 19,1 міль. гектарів, а з них біля половини кукурудзою — 10,5 мільйонів гектарів.

Більш усього галасу викликає те, що на Полтавщині з її родючим чорноземним ґрунтом кукурудза дає найпоганіші врожаї. Але це ж так зрозуміло! Чи хоче хтось ходити коло кукурудзи, панькатися з нею, щоб їсти замість пшевичної паляниці та полтавських галушок — мамалигу? І жінки, в руках яких є сільсько-господарство, ігнорують хрущовські вигадки, щоб задоволити український шлунок хлібом та улюбленими стравами.

Зрозуміло, що це одна з причин, а головні — політично-економічного характеру не можемо розглянути в короткій журнальній статті.

Олена Трофимовська

ПРИБУЛА ГРОМАДСЬКА ДІЯЧКА

Недавно тому прибуло до ЗДА з Аргентини подружжя Віктор і Тетяна Цимбал. П-ні Тетяна Цимбал відома була в Аргентині як організаторка шкільництва та різних імпрез, а особливо відзначилась допомогою новоприбулим емігрантам у рр. 1947-48. Вітаємо відому громадську діячку на новому поселенні!

НАШЕ ЖИТТЯ — КВІТЕНЬ, 1961.

Теорія і досвід

В улаштуванні особистого життя спеціально подружнього, існує перевірена віками теорія, що найкращими дорадниками у тім питанні є батьки молодих людей. Вони мають досвід і вони всім серцем бажають добра своїм дітям. Отже, коли батьки є проти даної партії, було б зарадно і корисно послухати, поборовши перше часто помилкове захоплення. Однак послухати трудно. Людина бореться за свою першу любов, чи що воно таке є, нераз дуже завзято і таки ставить на своїм на те, щоб у більшості гірко каятись. Звичайно і у згоді з батьками і при всіх наявних даних, які обіцяють щастя, можна жорстоко помилитись. Але то не часті випадки...

Американська Письменниця Перла Бак багато уділює уваги проблемі подружжя героїв своїх романів і займається нею в біографіях своїх батьків та у своїй автобіографічній праці „Мої два світи“. Вона вихованням і прожитими роками у двох, різко відмінних світах, — азійському й західньому, ментально належить до обох і тому ненастанно порівнює їх моральні категорії, філософію, суспільний устрій. Висновки її часто хиляться до схвалення азійських форм — суспільного устрою зокрема.

В даній статті увага звернена на проблему подружжя, в розв'язанні якої у П. Бак виграє власне азійська традиція. Подружжя на Сході улаштовують батьки і молодих ставлять перед фактом. П. Бак твердить, що в цілому виходить вдало і люди задоволені вибором батьків.

Однак теорію цю П. Бак не прийняла згори, як жінка Сходу, а дійшла до її признання й оцінки довгим шляхом, спостерігаючи життя, порівнюючи, обдумуючи досвіди інших і нарешті свій власний. Із досвіду свого родового оточення П. Бак знала випадки непослуху і наслідки. Її баба, французенка з роду гугенотів, втекла від свого батька, із Германусом Сулінгом з Утрехту і пере-

їхала з його родом до Америки. Несамовито тяжкі умовини піонерського життя довели ніжну міську дівчину до туберкульози і передчасної смерті. Однак П. Бак твердить, що завдяки своїй оптимістичній гарній вдачі і любові до Германуса вона була щаслива. Що таке щастя взагалі?..

Германус був мила людина і умів вселити всьому оточенню ідею, що воно має ним опікуватись, бо був делікатної будови і мистецького успосіблення. Свою дружину він пережив на десятки років. Його дочка Кароліна також вибрала собі нареченого і без огляду на протести родини виїхала з Андрієм Сайденстрікером до Китаю на місіонерську працю. Коли читати біографії Андрія і Кароліни пера П. Бак, тобто їхньої дочки, то життя із Андрієм було несамовите. Егоцентрик і егоїст, сліпо вдивлений в ідею спасіння китайських душ, до власної родини був до злочинности неуважний і байдужий. П. Бак, послуговуючись методом психо-аналізи, пояснює його поступовання з рідними відданістю ідеї, незрушимою вірою в її правоту, як служіння Богові, перед яким все мусить поступитись. Такими мовляв є святі. Із тим „святим“ життя було жорстоке, невиносне. Однак Кароліна його прийняла. Вона втратила чотирьох дітей, виключно через жахливі умовини життя в Китаї і виховала трьох, за збереження яких боролась напруженою всім сил. Своєю ініціативою, наполегливістю створила умови, в яких вони могли вижити. Андрій тільки ішов за тим із необхідности, інакше на все була в нього одна відповідь — воля Бога. Але Кароліна вважала, що не можна спочивати і все перекладати на Бога, бо Він дав людині волю боротись, рятуватись. Коли Кароліна померла від спеціальної тропічної недуги, Андрій вирішив, що опіка над ним автоматично переходить до дочки. Вона вже сама тоді мала дитину, величезне навантаження викладами в університеті і сама провадила дім, але те

все не мало значення в очах батька, рівнож як її літературна праця.

Якби в Америці панувала система батьківського авторитету, то Кароліна не пішла б за Андрія, не терпіла б таких мук, не поїхала б до Китаю і напевно жила б довго, бо від природи була здорова і витривала. Але тоді й не було б Перли Бак...

П. Бак все знала і бачила, свою матір дуже любила і високо цінила як талановиту і добру людину. Але — коли прийшов час і мати з болем радила дочці не дружитись із Джаном Лосінгом Баком, радила мудро, обгрунтовуючи невідповідністю партнера, інтелектуальним рівнем і відсутністю спільних зацікавлень, П. Бак все ж не послухала її й одружилась. Лосінг Бак був агрономом і учителем того предмету у місіонарській школі в Китаї. Що це була за людина і яке в дійсності було співжиття, ще не можна знати. Видно тільки з писань самої письменниці, що мати знала що говорить. П. Бак стримано пише про ті речі, але свого вибранця ніде не називає „гасбенд“ тільки „мен“. Мен так хотів, мен у хаті, мен поїхав... Скептично висловлюється про його вчительську працю і взагалі ідею навчання хліборобства американським агрономом в Китаї, де воно має тисячелітній досвід і традиції, вироблені відповідно для умов і підсоння.

Прожила Перла з Баком 17 років, мала одну дитину, ненормальну дочку — горе цілого її життя. Життя їх по духовій лінії йшло окремо і це було невиносне. Вона не захотіла так жити далі. Часи мінялись і коли її матері — жінці місіонера і в тодішній добі думка про розвід навіть не могла прийти в голову, то тепер стало йнакше. Року 1934 П. Бак дістала розвід і одружилась вдруге із Волчем, президентом Видавничої Спілки Джан Дей, що видавала її твори, який крім того був видавцем часопису „Азія“, де вона дописувала. Тепер подружжя було ідеально дібране і Велча Перла вже називає

„гасбенд“-ом. До подружжя Перла привела адоптовану свою дочку, а Волч свою від першого подружжя. Але то все було їй мало. Особливо сильний материнський інстинкт, не виладований у своїх дітях, вимагав родини і так дійшло до адоптації ще чотирьох дітей. В хату „молодожонів“ прийшло протягом двох років четверо немовлят. Виховала їх письменниця, як своїх рідних і раювала вповні.

Отже теорія витворюється з досвіду інших і будучи безумовно доброю все ж не завжди приймається. Ні в суспільному житті, ні в політиці якийсь не можна використати досвіду аж свій власний навчить — але тоді вже є запізно.

Щодо азійської системи добору подруж, то вона свого часу була у трошки відмінних формах і на заході. Головне слово мали батьки в більшості і переважно було добре. Якщо обоє молоді були нормальні люди, без якихбудь патологічних скритих ухилів, то співжиття вироблялось, приходила прив'язаність, єднала спільність родинних інтересів, турбота про родину. Те саме зрештою стається і в подружжях з любові — треба знайти порозуміння, поступливість і толеранцію. І в більшості випадків життя є можливе. Бувають різні виломи, але залишити рідне гніздо в дійсності мало хто хоче, бо це руїна і втрата духовного спокою та рівноваги — отже нещастя.

Свавільність сучасної молоді — це явище переходеве і все ж не загальне. Більшість тримається норми і йде у згоді з батьками. Невпорядкованість, розлюзненість, і сталі руїни, наспіх, бездумно аранжованих подруж це застрашуючий приклад. Найкраще є не пропонувати теорії, а тільки власним прикладом упорядкованого родинного життя, взаємної лояльності і пошани давати дітям образ гідний наслідування.

Дуже прихильно ставиться також П. Бак до родового способу життя в Азії. На її думку, це оберегає дитину від жахиття сиротинців і взагалі оберегає людину, зокрема жінку, в старості. Американська система стислої родини унещасливлює старих і викидає їх до закладів.

Можна так думати і тужити за домом, де живе кілька генерацій. Всі потрібні одне одному і тим вже задоволені, але повороту очевидно нема. Життя йде ще до якихсь нових суспільних форм, а чи вони принесуть людині більше рівноваги душевної чи може зовсім її порушать, покаже майбутнє. Тим часом і на твердо традиційнім сході по війнах і революціях все міняється. Кількість непрошених малих істоток, що прийшли на світ наслідком перебування американських вояків по різних країнах, застрашаюча. П. Бак має й тим також журбу. Плоди американсько-азійських романів викликають її співчуття і турботу, з якої вийшло оснування притулку для них із завданням знайти адоптованих батьків. Завдання нелегке — мішанців нерано беруть, але все ж знаходяться люди, зокрема подружжя, які самі є мішані.

ВЕЛИКА ВТРАТА

Дня 26. березня 1961 р. відійшов на віки видатний і чільний діяч української громади в ЗДА ДМИТРО ГАЛИЧИН. Як Президент Українського Конгресового Комітету, головний Предсідник Українського Народного Союзу та Екзекутивний Директор Крайового Шевченківського Комітету залишив велику пророблену працю. Із ним сходить у могилу видатна постать будівничого нашого громадсько - політичного життя в ЗДА.

З приводу цієї великої втрати висловлюємо Українському Конгресовому Комітетові Америки, Українському Народному Союзові й Крайовому Шевченківському Комітетові вирази нашого глибокого співчуття.

Екзекутива Союзу
Українок Америки

Успіхи жінок

У дипломатичному світі прошуміла вістка про призначення послом до Цейлону ФРЕНСІС ВІЛЛІС. Про неї писали ми тоді, коли вона вперше в історії Америки стала амбасадором до Швейцарії. Західний світ відчув це призначення в 1953 р., як виклик. Бо ж пам'ятаємо вперту боротьбу швейцарських жінок за право голосування! Можливо, що її позиція амбасадора ч. 1 причинилась до того, що Швейцарія поволи поступається перед домаганнями жіноцтва.

Другим постом п-ні Вилліс було становище амбасадора в Норвегії. Це нікого не здивувало, бо в скандинавських країнах панує давня традиція жінок на високих дипломатичних і політичних становищах: від 1945 р. міністром сусп. опіки були жінки, а від 1955 р. портфель міністра родини займає п-ні Б'єркгольт. У норвезькому парламенті є 7 посолок.

Призначення п-ні Вилліс до Цейлону американська преса знов коментує, як особливе потягнення. Бо в цій країні прем'єром стала п-ні Сірімаво Бандаранайке, яка недавно тому, на конференції прем'єрів англійського Комонвелту займала місце поруч королеви Єлисавети.

Танковий вечір РОМИ ПРИЙМИ, що відбувся дня 26. березня в Нью Йорку, став повним успіхом молоді танечниці. Заповнена по береги зала й корисні рецензії в українській та американській пресі, є найкращим доказом цього. Сцену майже вкрили квітами приятелі й звеличники її таланту.

Про її виступи в Лондоні писала англійська критика: „Строгий, класичний вишкіл Роми Прийми (вона студювала у Переяславці) ясно був помітний під час виступу, хоч більшість танків, що їх вона вибрала для програми в Лондоні, були народнього характеру. При такому широкому засязі матеріялу необхідна також многогранна техніка, а пані Прийма показала в своєму концерті, що вона володіє цією рідкою прикметою. Мало буває сольових танечниць із такими здібностями в теперішньому часі спеціалізації“.

Рома Прийма плянує тепер ряд виступів у великих містах Америки, як Філадельфія й Шикаго. Намічений також виїзд до Південної Америки із першим Концертом у Ріо де Жанейро. Бажаємо нашому молодому талантові 1960 р. найкращих успіхів!

ВИРІВНЮЄТЕ ПЕРЕДПЛАТУ!

НАШЕ ЖИТТЯ — КВІТЕНЬ, 1961.

З ногаґника лікарки

II.

Неділя все ж таки пройшла у шпиталі спокійно. Зате в понеділок шпиталь вже зранку пригадував собою муравлище, що в нього хтось вткнув патику. Це так розхвилювали людей різні новини, які миттю облетіли шпиталь. Вістка про зміну примаря¹ вже перестала бути таємницею. Вона зробила на всіх сильне враження, хоч сприймали її з дуже різними почуваннями — від скритої сатисфакції до широкого жалю, а понад усе страху за власну долю. Деякі монахині навіть обтирали червоні очі. Їм здавалося, що відхід д-ра Сікори — це початок кінця польськості шпиталю. До того ще хтось шепнув, що до міста приїжджає транспорт мед-сестер з України, отже і їх власна доля була непевна. Друга вістка про арештування асистентки д-ра Тарнича неменш лякала і насувала чорні думки на батяхох, але при тому таки трохи радувала ворожі українцям польські та жидівські серця. На щастя, ніхто не міг давати волі своїм почуванням, бо був звичайний робітний день, заповіджений прихід нового примаря, до того ще якоїсь комісії партійних достойників. Директор ще вчора наказав, щоб шпиталь був сьогодні як дзеркало.

Отож коли годинники били сьому і дев'яту, то в шпиталі вже ніхто не спав. Весь персонал був у комплеті при праці. Спізнення на роботу вважалося саботажем, а кому ж хотілося відповідати за саботаж? Молоді лікарі також уже були, не було лиш верхівки — директора д-ра Яловицького і примаря. Хтось сказав, що бачив коні директора перед будинком, де приміщувалася партія. Це нікого не здивувало, бо траплялось часто. За яку годину дійсно заїхала шпитальна повозка перед браму, а з неї вискочив, таки дослівно ви-

скочив, директор. Радість аж била від його вже трохи отяжелої постаї, відмолоджувала його рухи і був він повним контрастом до пригнобленого настрою у шпиталі. Поспішив прямо до свого кабінету, кинувши по дорозі дверникові, щоб негайно попросив паню др. Мурську до нього. А по хвилині вже вітав її простягнутою рукою і таким задоволеним обличчям, що аж сяяло. Бачити когось такого щасливим було виняткове явище у тих часах і Віра в думці застановлялася, що сталося. Колись так сяяли обличчя новоспечених батьків, коли їх повідомляли, що їм народився син по другій чи третій доні. Але тут напевно не те було причиною! Та вже по перших

його словах вияснилася причина його радості.

— Нарешті, — заговорив він — вже маємо устійнений склад лікарського персоналу. Я якраз вступав до партії і дістав відомості. Примарем є Кранцберг, ви вже знаєте, що Сікора звільнений... — додав неважно і без жалю, — а ви є секундарем.² Гратулюю.. — він знову простягнув до Віри руку. Золота запинка радісно блимнула у манкеті його шовкової сорочки, елегантного доповнення одягу з англійського матеріялу. Не даючи їй нічого сказати, він говорив безупину дальше: — Я, очевидно, залишаюся директором... — при

² Секундар — молодший лікар.

Анна С. Канюкова-а.

¹ Примар — головний лікар.

цьому його самозадоволення дійшло до вершка, — о, колежанко, — додав він із ноткою сердечности, бо щастя настроювало його до щирости, — ви ще молоді, не знаєте життя наскрізь, не уявляєте собі, як тяжко мені прийшлося вдержати мою позицію. Колись і ви збагнете, якими крутими дорогами нераз треба йти до мети. Ніхто не знає, що я переживав в останньому часі! Я був близький божевілля на думку, що мене можуть звільнити. Але Бог добрий, ну, і моя слава хірурга... — Він перервав, та заки вона ще вспіла щонебудь сказати, почав знову: — І щоб ви знали, що то була моя пропозиція... зробити вас секундарем. Вам відомо, що я завжди протегував українців, бо й сам походжу з руської шляхти... тільки за Польщі ніяк було про це говорити... — додав він, побачивши здивування у Віриному погляді. — Але мушу вас попросити, бо мене жде важкий день з тими вічними комісіями. Чи маєте якісь справи до мене?

Вірі було тяжко зібрати думки. Вона була трохи приголомшена своїм новим становищем у шпиталі і потоком слів директора, півп'яних радістю. Тому сказала те, що від якогось часу стояло їй на думці.

— Я хотіла би писати історії хворіб по-українськи.

— По українськи? — він легко скривився. — Засадниче, я не маю нічого проти, тільки хто ж зуміє їх прочитати? Зрештою, — додав він, встаючи, — порозумійтеся з новим примарем, як він уважає...

Розмову закінчено. Віра вийшла з канцелярії директора і зараз її повідомлено, що новий примар уже жде на неї на відділі. Удвох вони почали перший спільний обхід хворих. При цьому зразу виявилось, що теперішній примар дуже мало заінтересований пацієнтами, зате повний плянів реорганізації шпиталю. Коли він говорив про свої пляни, то його бліде обличчя фанатика зарум'янювалося. Віра спитала його, чи не був би вже час перейти на писання історій хворіб українською мовою. Він легко скривився та відповів, що у соціалістичному суспільстві мова не важна. Якщо їй на тому залежить,

то може писати по-українськи, але він має надію, що скоро весь шпиталь перейде на прекрасну мову Леніна. Тільки ж до того треба попрочистити цю установу від залишків панської Польщі та українських націоналістів, — додав він, червоніючи від радісної уяви про майбутнє щастя установи на українській землі, звільненій від українства.

Коло полудня прийшов до шпиталю др. Тарнич. Він завжди так пізно приходив, бо зранку приймав пацієнтів у міській амбулаторії. Хоч цілий шпиталь уже гомонів про арештування його асистентки, він ані словом не згадав про це. Коментувати арешти було небезпечно. Був лише блідший як звичайно, мабуть невиспаний. До Віри звернувся з питанням, коли має джур. На її відповідь, що того ж дня, сказав, що пішле їй пацієнта — молодого хлопця, якому треба дати лікарське свідоцтво, що він хворіє на хронічний ревматизм із вадою серця. — Розуміється, що це довірно, — закінчив своє не то прохання, не то вимогу. Це не був перший випадок, коли молодим, здоровим людям для чогось треба було таких свідоцтв. Неоднораз Віра мала охоту запитати про докладніші вияснення, але завжди, глянувши в його обличчя, щось їй стримувало від питань. Зрештою, в неї не було багато сумнівів щодо таємниці тих свідоцтв. Тільки в людині завжди щось бунтується, коли її вважають знаряддям, хоч би й великої ідеї, тому рішила при найближчій нагоді вияснити свою роллю в тому. Одночасно рішила підійти до цього якимось делікатно, дипломатично, щоб не поставити др. Тарничу у тяжке положення, бо з обличчя йому видно, що його тягар нелегкий. Хіба забавитися трохи в детектива й непомітно вивідати в нього, що їй цікаво.

Та забава в детектива закінчилася тим, що детектив не то, що нічого не довідався, але ще й сам виговорився. Наступного дня зложилось так, що Віра і др. Тарнич самі удвох сиділи в лікарській кімнаті при перекусці. Розмова зійшла на численні самовбивства в останньому часі. Віра, дивлячися крізь вікно на чудовий вид — шпитальний сад у жовтневій позолоті,

безхмарне небо та декілька птиць під ним, що своїми силветками додавали якоїсь туги за вічністю осінній красі, ствердила, що ніколи не була б здібна до самогубства, доки цей наш світ такий прекрасний. Потім, відвертаючись від вікна й кинувши оком на хитре та жорстоке обличчя якогось нового бога, що ним вже прибрали кімнату, додала, що якби вже так не було іншого виходу, то вибрала б ціянкалій, як засіб смерти. На це др. Тарнич усміхнувся та сказав, що ціянкалій не кожному доступний. Тут вона чомусь не могла вдержати свого язика і похвалилася, що в неї під ключем стільки отрути, що нею можна би пів шпиталю поотрувати.

— Вважайте, щоб із цього не вийшли для вас які неприємні історії, — перестеріг він її. — Передайте це краще... — та він не докінчив того речення. Якось нова думка спалахнула у нього в голові, заблестіла в очах, але не оформилася в слова. — Пильнуйте добре ключа і, ради Бога, нікому про це не говоріть...

Хтось енергійно застукав у двері. То була санітарка з Віриного відділу. Вона задихано сказала, що сестра просить паню доктор негайно на шосту залу. Віра вибігла з кімнати, залишаючи незакінченими і їжу і розмову. Співрозмовник сидів самотно, заглиблений у свої думки.

Того дня понад вечір, коли знову якась коротка благословенна хвилина спокою зійшла на шпиталь, Віра отворила шафку, де поруч отрути стояв її записник і виїняла його, відсунувши отруту з легким зітхненням. Була зла на себе, що не вберегла власного язика. Ох, багато клопоту з язиками мають тепер люди. Ще не привикли тримати їх за зубами. Внутрішній неспокій штовхає людину щось сказати, а відтак те сказане лиш збільшує неспокій. Вже краще записувати те, що лежить на серці і в той спосіб облегувати собі душу. Віра взяла записник у руки і поробила нотатки до історії хворіб та лікування. Потім записала під датою 28. X. 1939 р.: „Непокоїть мене той ціянкалій. Треба щось із ним зробити...“

Але вона нічого не зробила з

Що край — то обичай

Між етикетю західної цивілізації і звичаями Орієнту — величезні, майже непоборні і добре відомі розбіжності. Але існують теж розбіжності в етикеті поодиноких країн західної цивілізації і про це мали змогу переконатися українські емігранти, що прибули з Європи до Америки.

Є два варіанти західно-європейської етикеті: англо-американський та романський. Перший зобов'язує у Великій Британії, Канаді, Австралії та в Сполучених Штатах Америки. Він поширений теж у скандинавських країнах, у північній Німеччині, і в Голландії. Романська традиція поведінки живе у Франції, в Італії, в Іспанії, у всіх країнах південної Америки, а теж прийнялася вона в південній Німеччині, в Австрії, Польщі, Че-

отрутою, зайнята весь час невідкладними щоденними справами. І на другий день у її нотатнику з'явилася нова записка. З'явилася вона після Віриної розмови з д-р Тарничем, який наглядно шукав того дня нагоди поговорити з нею віч-на-віч. Записано було так: 29. X. Д-р Т. запитав мене, чи я не зробила б йому малої товариської послуги. Я з охотою згодилася, думаючи, що йде про якийсь лік чи місце у шпиталі для знайомого. Та він попросив мене дрібку ціянкалію — для себе. Я не сподівалася такого прохання і від несподіванки крикнула гостро і сердито: — Ніколи я цього не зроблю — а, по хвилині, коли мене саму вразила гострота моєї відповіді, пів жартом додала: — Як вам надокучило жити, то скачте з мосту в воду, але не втягайте мене до цього! На те він поважно сказав: — Я не хочу вмирати, але боюся, (Продовження на ст. 8)

хословаччині, в Малярщині, і на Балканах.

Різниця між цими двома варіантами поведінки мають у своїй основі певну розбіжність між життєвими філософіями цих двох світів, а теж психологічні, соціальні, та політичні причини. В англо-американській традиції увагу для ближнього виявляється увагою для його прав, зокрема для його права на „прайвесі“, на самотність. У романській традиції увагу для другого виявляють увагою для його особовости. Англієць вважає знаком доброго тону поменшувати свої клопотання, коли робить прислугу незнайомому; француз чи італієць наголошує свою прислугу, вважаючи її виявом уваги для особовости незнайомого. Коли, наприклад, треба відкрити двері, англієць чи американець зробить це ніби випадково, обмежуючи до мінімум свій контакт із незнайомим. Людина романської традиції зривається з місця, виявляє багато уваги незнайомому, свою послугу використовує, щоб виявити особі незнайомого свою пошану. Через цю різницю європейці романської традиції вважають англо-американців холодними й різкими в поведінці; натомість американців вважає незвикла романська ретельність, тепло, що видається їм фальшем.

На європейському континенті та в південній Америці процедура знайомлення, наприклад, куди важніша як в Англії чи в Америці. В Англії знайомлення обмежують до мінімум, і легко може трапитись, що ви проводите вечір у товаристві 20-30 гостей, а знайомили вас тільки з десятком із них. У такій ситуації, очевидно, гості не представлені собі можуть вільно розмовляти із собою і знайомитись самостійно в бігу розмови. На континенті, навпаки, представитись самому належить до поганих форм поведінки. Посередничити у знайомстві мусить хтось третій — господарі або гості. Мужчини мусять дбати, щоб їх представили усім присутнім жінкам та старшим або визначним чоловікам. Молоді жінки дбають,

щоб їх зарепрезентували старшим жінкам. У крайньому випадку, якщо немає нікого третього, двох мужчин можуть самі собі представитись, але знайомство між чоловіком і жінкою, або між двома жінками не повинно відбутися без посередника.

Континентальна, тобто романська традиція вимагає подавання руки при вітанні, під час знайомлення, та при прощанні. За давнім правилом, мужчини цілували руку замужнім жінкам, але тепер, під американським впливом, цього звичаю так не перестерігають. Англо-американська етикета не вимагає подавання руки при знайомленні, зокрема ж коли представляють вас цілій групі (що на континенті взагалі не водиться). Людина, яку представляють (а представляють завжди молодших — старшим) ніколи не сміє простягати руки — хіба у випадку, якщо такий жест зробить випадково ця друга старша особа.

Компліменти в романських країнах частіше вживані і більш щедрі. Похвала їжі після обіду належить майже до доброго тону. Мужчина може сміло сказати „Ви — чарівні!“ і це зовсім не вважатиметься, як прелюд до інтимности.

Імігранти, що прибувають до Америки з країн, де панує традиція романської етикеті, мусять проходити процес пристосування до нових обичаїв. Різниця між обома варіантами приписового доброго тону в країнах західної цивілізації не надто великі. Ціль всякої етикеті: уважливність для других людей.

В такому розумінні, доброго виховання можна набути не знаючи поодиноких правил поведінки взагалі. Каригідним є не брак знання звичаїв країни, в якій живемо — але виправдування власної арогантности та неухважливости для других людей — відмінністю звичаїв, що їх ми, нібито, привезли з іншого континенту.

Marty

За Vogue's Book of Etiquette, by Millicent Fenwick, 1948.

3 НОТАТНИКА ЛІКАРКИ

(Продовження зі ст. 7)

що мене кожної хвилини заарештовують. Коли б знав, що зразу розстріляють, то мені байдуже. Але почнуть мучити, щоб довідатися про других. Я не можу вчити за себе, а не хочеться, щоб через мене пропадали цінні люди. Чи ви розумієте? Я зрозуміла зразу, ще заки він скінчив, а може й заки почав. Та моя відповідь була й надалі гостра: — Розумію, але отрути вам не дам! Хтось увійшов і наша розмова перервалася.

Стільки записала Віра у своєму записнику. Написавши цих кілька рядків, вона ще хвилину подумала над особою д-р Тарнича. Властиво в її уяві були два його образи. Один, яким вона бачила його щоденно у шпиталі, мав привітний і досить байдужий вираз обличчя, говорив залюбки по-польськи і переплітав розмову частими двозначними жартами. Другий його образ вона обсервувала нерозумно на самоті або коли вони говорили про ті загальні лікарські свідчення. В нього був тоді поважний і дуже втомлений вираз обличчя. Деякі дрібнички, що характеризували його, напевно належали до того другого образу. Наприклад він ніколи в товаристві не випив ані каплі алкоголю. А не так давно, проходячи повз хірургічну залу, Віра почула глухий стогін. Торкнена чимсь знайомим, запитала хто так стогне? Йї сказали, що це директор робить якийсь малий хірургічний захід д-рові Тарничеві, але наживо, бо той відмовився рішуче від наркози. Так пильно беріг себе перед чужою цікавістю.

Про їхню розмову, записану у зшитку, ніхто в шпиталі не догадувався. Шпитальне життя плило своїм схвильованим річищем, нікому не було відомо про отруту у шафці. Правду сказавши, мало хто був заінтересований у докладній інвентурі шпитального добра, а вже найменше новий шеф. Він кивав порожнім оком по лябораторії, як і по залах хворих, думками при доктрині Маркса. Коли Віра запитала його, чи може він бажає собі ключа до тієї шафки, де є дорогі речі, то він замахав обома руками і сказав, щоб вона опікувалася ни-

ми, заки ще шпиталь не перейшов кінцевої реорганізації. — Тим службеницям релігійного культу не можна довіряти — говорив він про польських монахинь, що ще займали свої позиції у шпиталі, хоч уже був заповіджений приїзд мед-сестер з якоїсь школи в Україні. Віра була розчарована його довір'ям, бо в глибині душі мала надію звільнитися від ключа до злощасної отрути. Йї думки весь час крутилися коло питання, чи не віддати ціянкалій до аптики. Все ж таки щось її стримувало від цього кроку, внутрішня неохота звертати будь-чию увагу на таку вимряну речовину. Завелика спокуса на сьогоднішній час і за нікого не можна ручити.

Віра вирішила залишити ціянкалій у себе. Під напором щоденних справ вона забула про свою розмову з д-р Тарничем. Згадала аж наступного дня, коли він знов знайшов нагоду поговорити з нею на самоті. Був це короткий обмін слів, про що вона записала у нотатнику: 30. X. Д-р спитав мене, чи я сьогодні вже буду ласкавішою і чи дам йому отрути. — Ніколи я цього не зроблю — сказала я вже не так гостро, але дуже рішуче. — А я вас таки ще раз прошу, а перш за все передумайте мої мотиви — сказав він, не менш рішуче. — Я вас впевняю, що прийму її лиш тоді, коли це буде необхідне. У мене жінка, діти, мені не спішно умирати. Подумайте! — Я нічого не сказала і ми обоє глянули на себе досить вороже.

Три дні не було ніякої нової записки у Віриному нотатнику про розмову з д-р Тарничем, бо вони між собою нічого не говорили. Він наче б не шукав нагоди, а вона йї таки виминала. Його останнє слово на цю тему було — подумайте — та Віра не думала. Підсвідомо боялася, що роздумуючи призначить йому слушність, а одночасно ніяк не могла взяти на своє сумління тягару чиеїсь смерті. Тому замкнула свою свідомість перед думками про це і не хотіла знати, що існують інші можливості, як — ні. Але хоч ані на час не думала, то ані на хвилину не забувала цього незвичайного прохання.

Так пройшло три дні і в записнику з'явилася нова нотатка про подібну розмову, тільки з іншим, несподіваним для неї, закінченням. Було записано: 3. XI. Досі я виминала нагоди залишатись самна-сам із д-ром Т. Сьогодні він таки зайшов до лябораторії, коли я була сама і запитав мене, чи я вже приготувала для нього отруту. — Ніколи і ніколи — сказала я і зразу відвернулася. Мені було прикро дивитися на його вимучене обличчя. Це ж мучиться українська людина, так як і я, ще й товариш по фаху, тільки, що взяв на свої плечі дуже великий тягар. Я боялася, що дивлячись на нього, зворушусь і хотіла вийти, коли вчула його, чомусь хрипкі, слова. — Підждіть! Я обернулася до нього. Він стояв дуже блідий і сказав, водночас якось урочисто і нервово. — Не хочете зробити цього на моє особисте прохання, то в ім'я українського підпілля наказую вам видати мені отруту! — Ви вже чули, що я ніколи цього не зроблю — відповіла я, також із просохлим горлом. Він глянув на мене вкрай здивовано, наче б не вірив своїм вухам. — Розумієте, що я сказав. Це наказ організації — повторив. Сперся рукою об стіл і на хвилину примкнув очі, як до краю знесилений чоловік. — Не ставте себе і мене в скрайне положення. Це ж не жарт, хіба розумієте? — Знаю, розумію, отрути не дам — повторила я ще раз. Тоді він засміявся не зовсім природньо, й ігноруючи все моє говорення, сказав коротко та річево: — Запакуєте одну дозу і дасте мені завтра. І щоб ви не важилися не послухати! — додав. Я нічого не сказала. Який глудз повторяти заодно те саме? Він скорою ходою подався до дверей. Вже з рукою на клямці ще раз оглянувся на мене. Він уже наче б увійшов у своє щоденне „я“, привітне, байдуже обличчя. Але в його погляді не було ворожості. Було шире, невідроблене здивування. І врешті я залишилася сама і зовсім не знаю, що зробити. Мушу передумати на самоті цілу справу...

(Закінчення буде)

ВИРІВНЮЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ!

НАШЕ ЖИТТЯ — КВІТЕНЬ, 1961.

За батьківським заповітом

Багато поетів і письменників із першого свого кроку, чекають на великий успіх, намагаються, щоб про них якнайбільше писали. Свої твори розсилають у всі кінці світу, шукаючи великої реклами.

У протилежність усім шукачам реклами поетеса українського походження Олена Колодій скромно ввійшла своїм іменем у бразильську поезію. При першій зустрічі, поетеса зразу застерігається перед рекламою, яка на її думку лиш забирає час і не дає надхнення до дальшої творчості.

Довідавшись, що я від журналу „Наше Життя“, що виходить у Філадельфії і є головним органом СУА, дуже радо мене зустріла. І з перших слів у нас зав'язалась невимушена розмова, як ніби дуже давніх знайомих.

Народжена в Бразилії, в мальовничому Круз Машадо, що нагадує Карпати, поетеса з приємністю згадує своє дитинство, коли молодь коло української церкви виводила гагілки, коли часто доводилося слухати розповіді своїх батьків про казкову їх батьківщину. Нераз, вечорами, мама перечитувала „Кобзаря“, а батько при цьому завжди зазначав, що необхідно зробити переклад на португальську мову цього співучого солов'я України. Глибоко врізалися в свідомість дівчинки батькові слова — „якщо ми самі не подбаємо за переклад, то нам цього ніхто з доброї волі не зробить, і світ забуде за нас“.

Минали роки, довелось переїхати до Курітіби, щоб продовжати науку в середній школі, але любов до поезії, яку прищеплено їй змалку, почала давати свої наслідки. Перший вірш „Сльоза“, що був написаний для подруги по школі, вміщено в шкільній газеті, одержав загальне признание в 1928 році.

Будучи досить скромною і відчуваючи в собі Божий дар, молода гімназистка серйозно почала працювати над собою, і лиш по п'яти роках праці написала першу сонету „Сон“, а по скінченні ви-

щої школи, видрукувала першу свою збірку під назвою „Paisegem Interior“, що вийшла в 1941 р. і одержала другу нагороду на конкурсі, патронованому літ. товариством Анна Цезар в Ріо де Жанейро.

В 1945 році видано другу збірку поезій під назвою „Música Submersa“, а в 1951-му році вийшла третя збірка під назвою „A sombra no Rio“, за яку поетеса одержала третю нагороду від літ. т-ва Парани.

Українському читачеві, що не знає португальської мови, ці вірші незрозумілі. Та на прохання редакції Нашого Життя Віра Вовк переклала декілька з них. У них виразно бачимо обличчя поетеси, у коротких висловах і метафорах.

ПОРОЖНЯ ГОДИНА

Як ця година порожня, —
Пустиня є тільки моя.

Не знаю де, дуже далеко,
Цвіте коралевий цвіт,
Пахнуть сади помаранч.

Яка містерійна сугестія
В яснім відтінку стежки,
Що світить між лісом тінистим.

Десь, в якійсь хаті,
Живе ніжне дитя неокреслене
Й усмішка, як молочний запах.

Всюди життя дає знак
В замуруваній волі вислову.

І доля людей —
Кораблі трансатлантийські:
Завжди в небезпеці.

Неменш виразно висловила вона свої почування в поезії „Зречення“, що звучить, як молитва:

Я стояла при Твоїй брамі, як **впертий жабрак,**

Ти ніколи не був скупий в ласках,
І скарби переповнювали мої руки.

Але я пізнала, що червяк горечі
Нищить горді троянди перемоги,
І відчула ланцюх обов'язків,
Малих усміхнених фальшів.

Визволи мене з надмірних дібр,
Хай мое лице тішиться в тіні.

Поетеса Олена Колодій
Brazilian poetess of Ukrainian
descent, Helen Kolody.

Позволь, хай сяду при Твоїй брамі,
О Господи зречення!

Прийшов час здійснення батькового заповіту. Панна Олена Колодій включилася в роботу над Антологією української літератури в португальській мові, видання якої заініціювала злібна й відважна Віра Вовк. Переклад усіх уміщених поезій в антології з чуттям і любов'ю виконала наша поетеса Олена Колодій. І дві сестри по походженні, за 60 років існування української колонії в Бразилії, виконали велику роботу, познайомивши португальсько-мовний світ з українською літературою, яка досі йшла в усіх довідниках під рубрикою „Русо“.

З приємністю поетеса згадує роботу над перекладаннями поезій Т. Шевченка, якого ще змалечку добре відчувала серцем і душею. Поезії Л. Українки, І. Франка, Ю. Клена, О. Олеса, О. Теліги й інші поширили пізнання не тільки самої поезії, але й змагань цілого українського народу.

Тепер Олена Колодій працює керівником катедри виховної біології в Педагогічному Інституті в Курітібі, а одночасно є державним інспектором середніх шкіл Парани. Весь свій вільний час від офіційних годин праці та творчої роботи віддає літературним товариствам Бразилії. Є також членом

Людина з гарячим серцем

(Пам'яті Любов Олександрівни Ліндфорс)

На столі передо мною лист Ірини — внуки Любов Олександрівни Ліндфорс. Ще так недавно ця сіроока, жвава дівчинка гаряче оповідала про свою бабу і ось немає бабусі, не стало щирою друга, не тільки для неї, але й для багатьох, ніби то й чужих по крові. Дня 2. листопада 1960 року не стало її.

Отак мало помалу відходить покоління людей із гарячим серцем. Пам'ятаю ще її матір, Софію Федорівну Русову, яка вчила нас у педагогічному семінарі в Кам'янці Подільському, при свічках, коли не стало електрики. Вчила потім і в Празі і радила, коли є трохи грошей на хліб, краще не їсти хліба, а купити квиток у театр.

Така вдачею була й Любов Олександрівна. Жили вони собі удвох із матір'ю, перебивались, але завжди вчили молодь: нас і дітей наших. Завжди щось молоде сиділо та бринькало гамми на піяні або читало буквар, або просто прийшло — навідатись.

Коли серце в Софії Федорівни вже зупинилось і дочка, як лікар, зрозуміла, що медицина не допоможе, що це назавжди, вона якось ще щиріше пройнялась заповідями матері і так гаряче, так по-дружньому відгукувалась на кожне горе, що добре було відвести душу, поплакати з нею, а потім? А потім знову боротись!

— Не журіться, — казала вона мені. — Бог не лишить нас! І я з дітьми сама перебивалась, та якось усе вийшло гаразд, — і ми сідали за піяно, за лекцію співу, щоб

літературних угруповань Аргентини й Уругваю.

Як представниці наймолодшого покоління, народженого в Бразилії, мені було дуже приємно і мило провести час у розмові зі скромною й симпатичною поетесою, яка стоїть у літературних шеренгах молодої Бразилії, і з вдячністю потиснути їй руку за виконання батьківського заповіту.

Галя Ліхачинська-Федусенко
Куртіба, 1 листопада 1960.

забутись, щоб відчутти красу, вічну красу мелодії.

Коли її учень не міг через щось співати, вона вела його до спеціаліста, щоб розглянув причину того. Мало того, коли спеціаліст вказував на параліж — Любов Олександрівна не покидала надії, а починала будувати навчання на сусідніх в'язах, що не були паралізовані. І глянь — співак міг співати далі.

— Не ви нас, а ми вас прославляти будемо, — нераз казав покій-

Любов Олександрівна Ліндфорс
The late Lubov Lindfors, physician
and music teacher.

ний співак Олександр Самойлович, що своїм співом зворушував не одне серце.

Завжди щира і гаряча вона готова була з кожним поділитися, кожному допомогти. Пам'ятаю, як я складала іспити в університеті. Треба було напружено вчитися, реченець короткий, а не зроблю — втрата стипендії. Вона відразу зрозуміла весь жах положення. Лікувала ангіну, що до того мене вчепилась. Під руку довела до університету і сиділа в почекальні на випадок, як зомлію (бо термометр вказував 40 ст.) і потім, коли все скінчилось, відвела мене додому і не відходила... А в самій теж була тоді повна хата турбот.

Пам'ятаю, бачила її востаннє зі зломаною рукою. У колясочці, другою рукою везла внука. Коли падали бомби на Прагу, мій син, ще невеликий хлопець, перш за все побіг дізнатись, як „його Любов Олександрівна“?

І ми всі звикли думати, що це худеньке тіло все витримає... Вона ще нагримає, коли думає, що хтось не так робить... Особливо зо мною вона працювала над словом, щоб воно було співуче, щоб була мелодія вірша, а не виклад думок у ритмічній формі. І я починала під впливом музики та вправ більше розуміти красу голосівок, особливо повних і широких, як „а“, „о“ і суворого й сумного „у“.

Зараз мені хочеться просто сказати щось тепле, тепле на її спогад.
Галя Мазуренко

ІЗ ЗУСТРІЧІ ЛИЦАРІВ ЗАЛІЗНОГО ХРЕСТА

Дня 5. листопада 1960 р. відбулась у Нью Йорку Зустріч лицарів ордену Залізного Хреста у 40-ліття славного Зимового Походу. Про перебіг цієї Зустрічі подала вістку загальна преса. Тут хочу торкнутись іншої сторінки цього свята. А саме — участі української жінки у визвольних змаганнях нашого народу.

При головному столі засіло лицарство Залізного Хреста з президентом в екзилі д-ром Ст. Витвицьким в чолі. Поміж ними дві жінки з хрестом на грудях. Хто вони?

Це лицарі-жінки, відзначені Залізним Хрестом, а саме — МАРІЯ ВОЛОСЕВИЧ із Торонта й МАРІЯ ВОВК із Філадельфії. Окрім них є ще дві жінки-лицарі в живих, що не могли взяти участі у З'їзді. Це є ЄВДОКІЯ КРАТ із Дітройту й ХАРИТИНА ПЕКАРЧУК із Нового Ульму в Німеччині.

Ось славні жінки, що в часі визвольних змагань виявили високий патріотизм і відданість справі та засвідчили перед усім світом громадську зрілість української жінки. Як мало знаємо про них і їх небуденний шлях!

Мені припала велика честь взяти участь у Зустрічі лицарів Залізного Хреста. З глибоким зворушенням вислухала я промов і привітів. Та найбільше схвилювала мене зустріч із активними учасницями цієї збройної епопеї Зимового Походу. Вони заслужили на нашу вдячність і пошану.

Марія Голуб

**ВСТУПАЙТЕ
В ЧЛЕНКИ-ПРИХИЛЬНИЦІ
СФУЖО!**

Перо Союзянки

Варимо борщ*)

Властиво не знаю, з чого воно почалося. Чи від того, що нам кажуть нараз зберігати народні звичаї? Чи може тому, що „Марті“ каже воювати за борщ? Не знаю, нараз Окружна Рада в Нью Йорку рішила зварити борщ. Бо як воно було б? Дітройт пече паски, Філадельфія вишиває, а Нью Йорк не мав би нічого? Ні, ми зваримо борщ!

Скажете, що це невелика штука? О, дуже помиляєтесь! Борщ — це велика річ. Перегляньте, що пише про те інж. Г. Гордієнко в одному числі Нашого Життя. Борщ, каже він, не „вариться“, а „твориться“! Кожне варення борщу — це творення страви, яка характеризує саму господиню. Яка господиня — такий борщ!

Тому й Окружна Рада варить борщ. Спільно з усіма Відділами США в Нью Йорку й околиці. Щоб вийшов справжній, український. Не львівський, перемиський чи тернопільський. А такий соборний, як його вимріяв і описав Понеділок.

Настав врешті той великий день. Зійшлися Союзянки з Нью Йорку й околиці. Кожен Відділ приніс щось із собою: один капусту, другий буряки, третій часник, четвертий картоплю, п'ятий помідори.

Мовчки, у скупленні духа почалась робота. Кожна сягнула думками далеко, далеко... У той час, коли вона малою дівчинкою приглядалась до того, як „творився“ мамин борщ.

А голова лиш походжає й хвилюється. Що то буде? Це ж перший, спільний, Союзянський борщ!

— Закипів! — каже з увагою пані голова. — Прощу слухати! Саме тепер вимішуються в ньому всі складники. Оті всі частини, що їх принесли Відділи США. Щоб надати борщеві справжнього, однотайного — і враз замовкла.

*) Гумореска, відчитана на ювілейній зустрічі Нашого Життя у Нью Йорку.

Бо побіч великого горшка, в якому приємно булькотіло, знайшовся другий, менший. З нього теж виходила з-під покритишки пара.

— Ми теж варимо борщ, відповіла членка одного Відділу, що доглядала меншого горшка. — Але ми хочемо окремо. Бо ми якось непевні, чи спільно воно вийде... такий справжній смак...

Настала невелика мовчанка. Але голова (на те ж вона вчителька) притакнула. — Варіть, голубки, окремо. Порівняємо.

І знов заметушились жіночі постаті. Як відомо — „творення“ борщу завершується під кінець. Тоді саме дістає він свій зміст, свій „характер“. Тоді то „творить“, а радше „ворожить“ кожна українська господиня.

Одна по одній зачинають коштувати. Приступають до горшка (по черзі за числом Відділу) і з увагою й напруженням смакують. Щось бракує! Що саме? Соли? Квасу? Смаку? Трудно вгадати!

А може в меншому горщику кращий борщ? Знов приступають у черзі, щоб коштувати. Але й тут чогось бракує. Соли? Квасу? Смаку? Не можна вгадати.

Хвилюються жінки. Вже стільки разів у житті борщ варили! У декого ложка дрижить у руці. Щоб нам цей раз борщ не вдався? Той Союзянський, репрезентативний?

Але від чого голова? Нараз, скорим рухом підійшла до меншого горщика і в одну мить, навіть не знати як, перелляла його зміст до великого. Це сталося так скоро, що й не стямилась усі. Лиш ахнули з подиву.

Бо борщ вийшов на славу! Всі тепер по черзі коштували й це ствердили. Який запах, а який смак! Оте все, що одному й другому бракувало, нараз віднайшлося в сполучі. Такого борщу ніде у світі немає! Бо це справжній Союзянський борщ, як його не варить, а „творить“ українка у вільно-му світі.

Зірка

Поема про Перфект-Фото*

Хто на Норді не буває
Той не чув і той не знає,
Що там діється кругом...
Як то в фірмі Перфект-Фото
На три шихти йде робота,
І руками й... язиком.

Туся, що царить над нами,
Лист за листом з печатками
Розсилає на весь світ.
Час настав у нас роботи:
Всі ідуть до Перфект-Фота,
Буде вам мов з хлібом мід.

Перша суне пані Слава,
До „чекування“ цікава,
Личко наче рожі квіт.
В нас вона мов мудрий ребе
Для усякої потреби...
Не вгадаєш її літ!

Чорноока наша краля,
Найлон-коса пані Галя,
Кажуть, дуже голосна.
Гарних хлопців лиш „чекує“,
Пильно їх колекціонує,
Друга в неї є весна.

Круглобока, кучерява,
Синьоока пані Слава
Всім гумору додає.
Пише думи, пише оди —
Для усякої нагоди —
І говорить — аж гуде!

Лесі трапилася гратка,
Від весни вона „мужатка“,
Щастя їй іде услід.
Доброго знать мужа має,
Бо зчастенька в нас співає,
Їздить автом на обід.

Щоб дійти до геппі-енду
Ще про Галочку з Клівленду
Побалакати кортить.
Десь на „ланчі“ все мандрує,
Щось купує, чимсь торгує.
Біс в тій жінці знать сидить.

Тож у кого є охота,
Всі ідуть до Перфект-Фота!
Слава наша йде у світ!
Невелика є заплата,
Але босом є Сагата,
Дай їй, Боже, многих літ!

Ica

* Жартівлива поема постала на місці праці у Філадельфії. В ній змальована група працівниць, у більшості членок США.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА БРУКЛІН, Н. Й.

Ділимося сумною вісткою з членством СУА, що в 1960 р. ми втратили дві членки. Відійшла від нас на віки бл. п. Анна Соловїнська, нар. у Мостах Великих і полишила по собі глибокий жаль. Членки взяли численну участь у похоронній відправі.

Пізніше Господь покликав до себе бл. п. **Марію Завадовську**, що походила з с. Носова, пов. Підгайці. З жалем відпровадили членки Покійну на місце вічного спочинку. Вічна Їм Пам'ять!

Я. З.

ЗАМІСТЬ КВІТІВ

Замість квітів на свіжу могилу бл. п. **Марії Федишин** складає 5 дол. на Фонд „Мати й Дитина“

Марія Турко, Джерзі Ситі

ЗАМІСТЬ КВІТІВ

Замість квітів на свіжу могилу бл. п. **Марії Прокопишин** складає 10 дол. на Фонд „Мати й Дитина“

Стефанія Матчак

ПОДЯКА

Коли я захворіла нагло і мене взяли до шпиталю, я була зовсім безпомічна. Але мною зайнялась п-ні Гординська і налаждала все. Почуваюсь до милого обов'язку подякувати голові Централі п-ні Олені Лотоцькій, п-ні Олені Гординській, голові Окр. Ради, п-ні Анні Настюк, голові 28 Відділу СУА в Нью-арку. Нехай Господь кріпить Вас силою, щоб Ви могли дальше для організації працювати. Сердечно дякую всім членкам, що мене відвідували впродовж трьох літ. Ще раз сердечно дякую!

Розалія Попелюк

У змагу за Наше Життя

Все більше Відділів бере участь у нашому контесті. Відгукуються на нього пресові референтки й секретарки. Часто дістаємо листи й від не-членок СУА, що приєднують нам передплатниць.

Подаємо нижче список тих, що приєднали нам передплатниць у часі від 13. березня до 28. березня 1961:

Марія Фецачин, Клівленд	1	Н. Самокштин, Трентон (11 Від.)	2
Марія Гарбуз, Філадельфія (вдруге)	1	Марія Світій, Бруклін	1
П. Когут, Акрон (Від. 7)	2	Марія Заборська, Філадельфія	2
Т. Шутер, Рочестер (47 Від.)	1	Хто черговий?	

АДМІНІСТРАЦІЯ НАШОГО ЖИТТЯ

На Фонд Репрезентації

Вістку про нашу участь у 3'їзді Ген. Федерації Жін. Клубів зустріли Відділи прихильно. Перша пожертва у сумі 20 дол. наспіла від 36 Відділу в Шикагу. Щире Спасибі!

Пам'ятаймо про те, що треба використати кожну нагоду, щоб заявити про себе й наші змагання! Тому в червні ц. р. повинна виступити представниця Гол. Управи СУА на 3'їзді Ген. Федерації Жін. Клубів у Маямі. Чекаємо дальших пожертв на покриття коштів.

ЕКЗЕКУТИВА СУА

ГОСТІ В ЦЕНТРАЛІ

Недавно тому завітала до Централі СУА ще одна молода гостя з Південної Америки. Христина Стефанівська студіює журналістику в Сантіаго, Чіле. Володіючи англійською мовою вона старалась за участь у Семінарі студентських провідників, що його влаштував університет у Тексасі. Її прийняли, як одну з небагатьох. Закінчивши Семінар, молода Христина відвідала приятелів в інших місцевостях та загостила й до Філадельфії. У довгій розмові розказала про свої враження і пляни.

НАША АНКЕТА

Ряд Відділів відгукнувся на нашу анкету. Анкетні листки надіслали в останньому часі: 43 Відділ у Філадельфії (43 листки), 54 Відділ у Вилмінгтоні (18 листків), 69 Відділ у Лорейні (16 листків). Разом 7 Відділів прислало їх. Поодинокі листки надіслали членки 22 Відділу у Шикагу, 53 Відділу в Асторії і 57 Відділу в Ютиці. Прохаємо й дальше збирати виповнені анкети й приспішувати їх висилку. Незабаром приступимо до опрацювання їх.

ЖУРНАЛ ДЛЯ „БАБУСИ“

Наш заклик уфундувати передплату Нашого Життя для кожної „бабусі“ знайшов відгук. Надіслали передплату 14 ВІДДІЛ СУА із Клівленду, Огайо і п-ні **МАРІЯ ФЕЦАЧИН**, там же. Тим самим фундації передплат збільшились до трьох. Але сім „бабусь“ чекає ще цього скромного подарунку, що принесе їм радість!

НОВІ КНИЖКИ

Люди підпілля. Збірка нарисів, оповідань і спогадів. Накладом Української Видавничої Спільноти. Лондон, 1958. З передмовою Л. Польового. Обгортка роботи проф. Р. Лісовського. Ст. 292.

Дев'ять авторів зложились на цю збірку. Причинки їх дуже різномордні: від тонко зарисованих мініатюр через психологічні нариси й оповідання до стислих спогадів. Одне їм спільне: — це тематика збройної боротьби з окупантом. Події й факти, описані тут, глибоко продумані й пережиті.

З-поміж авторів вирізняються нариси й оповідання Марти Гай і О. Линської.

Микола Понеділок: Соборний борщ. Збірка гумористичних нарисів. В-во Юліяна Середяка, Буенос Айрес, 1960. Обгортка і рисунки Бориса Крюкова. Ст. 398.

„Соборний борщ“ М. Понеділка здобув собі широку популярність серед кругів нашої еміграції. Тому й не диво, що цей нарис очолює його останню збірку. Дарма, що її зміст поділений за тематикою на три частини — з еміграційного, з підсоветського і армійського побуту.

Око гумориста проникливе й від його безшабашного дотепу не сховається ніодна риса. Завдяки цьому понури контури советського побуту дістають симпатичних, людських прикмет, як у відважної бабусі з „Ай-яй-яй!“ А листа до „полтавки“ Марини Книш аж проситься післати кожній передовій комсомолці. Л. Б.

ОСОБИСТЕ

Нашій членці п-ні Євгенії Новаківській складаємо вираз нашого широкого співчуття за приводу смерті її матері. Нехай Господь Бог допоможе їй перемогти це горе!

Управа 20 Відділу СУА
у Філадельфії

Світова Федерація Українських Жіночих Організацій

ТРИНАДЦЯТИЙ РІК ВИДАННЯ

ЧИСЛО ЧЕТВЕРТЕ

У п'ятиліття

П'ять років тому, дня 29. березня 1956, відійшла у вічність голова СФУЖО — Олена Кисілевська. Її відхід вкрив глибокою жалобою українські жіночі організації та українське громадянство.

Рік пізніше, у червні 1957 р., українське зорганізоване жіноцтво вшанувало пам'ять своєї голови поставленням надгробного каменя на могилі в Оттаві. З тієї нагоди зустрілись провідниці жіночих організацій в Оттаві, щоб віддати шану покійній провідниці українського жіночого руху та щоб спільним порозумінням перебрати й даліше продовжувати працю Покійної.

У 1959 р. Світовий Конгрес Українського Жіноцтва у Нью Йорку відзначив 75-річчя українського жіночого руху і 10 літ праці СФУЖО. На головній залі нарад висів портрет першої голови СФУЖО, як тієї, що почала свою громадську працю членством у першій жіночій організації в 1884 р. і яка, як основниця й перша голова СФУЖО дала великий вклад праці для розвитку й шляху світового об'єднання українського жіноцтва.

**

Українське жіноцтво дало доказ великої громадської зрілості, коли після закінчення воєнних дій, у переломовому повоєнному часі знайшло дорогу до скликання й переведення 12. і 13. листопада 1948 р. Жіночого Конгресу у Філадельфії та створення світового об'єднання українок у вільному світі — СФУЖО. На тому Конгресі Союз Українок Америки і його голова Олена Лотоцька були господинею Конгресу. У тому Конгресі відіграла поважну ролу

Олена Кисілевська. Тоді вибрали її першою головою СФУЖО. Великий авторитет і пошана, якою втішалася Покійна між українським жіноцтвом, її довголітня громадська праця й досвід давали повне оправдання цього великого довір'я, що ним наділило її тоді українське жіноцтво. Це був тяжкий і поважний обов'язок.

Український жіночий рух, що розвинувся в рр. 1884—1939 у потужну силу, мав своє коріння в рідній землі й звідтіля черпав соки для своєї праці в краю й на нових місцях поселення. Друга світова війна й большевицька окупація всіх українських земель унеможливила працю українського жіноцтва в краю. Створення світового осередку на Конгресі у Філадельфії дало змогу продовжувати цю працю у вільному світі, однак без можливості праці на рідних землях, без живучих соків рідного ґрунту. Перед СФУЖО стануло завдання — об'єднати і скоординувати працю українського жіноцтва в різних країнах та континентах для добра українського народу й його змагань та стати висловом свobodної думки українок у вільному світі. Завдання це не було легке, але Олена Кисілевська виявила себе вповні готовою для нього. Від молодих літ вона брала участь в українському жіночому русі й мала організаційний досвід. Як сенаторка й редакторка об'їхала всі осередки українського поселення і знала добре всі умовини праці. Як письменниця й журналістка мала легке перо. Тому їй було легко, як голові СФУЖО, зв'язатись листовно з усіма осередками українського поселення. Вона це зробила, даючи ініціативу, поради й піддерж-

ку в праці. Сітка її листування, її контактів поширювалась і знаходила все нові форми.

Перебуваючи від 1948 р. в Оттаві, Олена Кисілевська тісно співпрацювала з Управою СФУЖО у Філадельфії і давала свої поради та вказівки. Не зважаючи на свій похилий вік, вона — на запрошення жіночих організацій ЗДА і Канади — виступала на громадських вічах і зборах. У 1951 р., у сторіччя народин Наталії Кабринської, вона, як учасниця перших зборів у Станиславові в 1884 році, виступала як головна бесідниця на академіях. Всюди ширила ідеї СФУЖО: об'єднати і скоординувати працю українок у вільному світі для добра українського народу.

Це їй уповні вдалося, бо в громадській праці мала вона великі прикмети провідниці. По-перше мала дійсне бажання об'єднати всіх українок у вільному світі, відзначалася великою толеранцією до релігійних і партійних переконань людини, ніколи не брала до уваги особистих поррахунків у громадських справах, радо прислухалась до думок та ініціативи других. В особистій зустрічі незвичайно привітна й бадьора духом, вона запалювала молодших своєю вірою в голошені ідеали. Своєю працею й бадьорістю духа здобула собі признання й пошану не тільки у своїх, але й співгромадян Канади. Канадська чи американська преса часто містила прихильні згадки про неї.

Тому її праця і провід у СФУЖО клали основи під дійсне об'єднання, втримуючи свою ідею нераз серед трудних умовин.

У тому велика заслуга і вклад праці покійної Олени Кисілев-

Із життя наших централь

ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ЖІНОК АНГЛІЇ

Річні загальні збори ОУЖ відбулися 20. листопада 1960 р. в Лестері. Збори відкрила голова д-р І. Калюжна молитвою, після чого привітала делегаток Гуртків ОУЖ та гостей. Повстанням із місць вшановано пам'ять бл. п. С. Бандери, який згинув трагічно в Мюнхені. П-ні д-р І. Калюжна подякувала членам Управи та всім людям доброї волі за співпрацю, висловивши надію, що вона розгорнеться в наступних роках ширше, як було дотепер.

На предсідницю зборів вибрано одноголосно п-ню О. Роснецьку, а секретарями пань Марків і Голіш. Предсідниця запросила до Президії Голову СУБ-у п. інж. Я. Гаврилова, голову місцевого Відділу СУБ-у п. Дяківського, голову місцевого гуртка ОУЖ п-ню Андрущенко та представника СУМ-у п-ню Стадник. До резолюційної комісії увійшли пані: Л. Голубович та Д. Демчинська.

П-ні Крушельницька відчитала протокол з попередніх заг. зборів, який прийнято без поправок. П-ні д-р І. Калюжна, як Голова ОУЖ, зачитала зборам звіт за пройдений рік. Скарбничка п-ні А. Остап'юк здала звіт із стану каси. По закінченні дискусії над звітами на пропозицію голови Контр. Комісії збори одноголосно уділили абсолюторію уступаючій Управі, а предсідниця оголосила перерву. По обідній перерві приступлено до другої частини зборів, а саме до вибору Управи ОУЖ.

До нововибраної Управи ОУЖ ввійшли:

П-ні А. Остап'юк, голова, п-ні У. Андрущенко, містогорова, народне мистецтво, п-ні М. Цебрій, секретарка, п-ні М. Дюк, скарбник, і референтки: п-ні Воропай, культ. освітня, п-ні Позвоник, сусп. опіка, п-ні Б. Крушельницька, преси.

До Контр. Комісії ввійшли п-ні: О. Роснецька, голова, Л. Голубович та

ської. Сьогодні в п'яту болісну річницю українське жіноцтво клониться в пошані до її світлої пам'яті і гордо стверджує, що продовжує працю своєї першої голови в об'єднанні для добра і волі України. **Ірина Павликовська**

Демчинська. Як вільних членів Управи вибрано пань: Михальків та Марченко.

Загальні збори закінчено молитвою.

УКР. ЖІН. СОЮЗ АВСТРІЇ

Дня 11. грудня 1960 Укр. Жін. Союз відсвяткував у Відні 40-ліття свого існування в роцистою академією. Заснований у 1920 р. він являється сьогодні найстаршою жіночою організацією у вільному світі.

Програма свята складалась із доповідей, сольових точок та деклямації. Привіт німецькою мовою виголосила голова п-ні д-р Ірина Зошук. У першій доповіді п-ні Ганна Жук дала короткий нарис історії товариства, наслідивши його поодинокі етапи. Впродовж 40 років Укр. Жін. Союз сповняв різні завдання, а навіть на час нім. окупації припинив був своє існування. Та важливе його призначення в великому європейському осередку покликано його знов до життя. Другу доповідь пера п-ні Блянки Бачинської відчитала німецькою мовою п-ні Наталія Грос-Пігуляк.

У мистецькій програмі проф. Наталія Лянґ-Пігуляк відіграла фортепіанове сольо, а співаки Саксаганська-Кірхдорфер і Голіян-Горн відспівали кілька пісень. Деклямувала п-на Одарка Зошук.

Вечір був добре підготований і проведений. Як кожен ювілей, так і цей скріпив самопочуття членів та освідомив громаду про значення організації, що її в щоденному житті не все належно оцінюють.

ОБ'ЇЗДКА ДЕЛЕГАТКИ СФУЖО

Делегатка Союзу Українок Австралії на Конгрес СФУЖО п-ні Ірина Пеленська, відбула об'їздку наших осередків в Австралії із доповіддю про Конгрес. На запрошення Управи СУА та Центр. Укр. Шкільної Ради в Мелбурні прибула вона туди з кінцем жовтня. Брала участь у заг. зборах Союзу Українок Вікторії, засіданні ЦУШРади та виголосила доповідь для громадянства на тему „Україні за океаном“. Зложила візиту Владикам Преосв. д-рові Прашкові та Преосв. Варламові та відвідала школи українознавства.

Дальша об'їздка повела п-ню Пеленську до Аделаїди, куди запросила її Укр. Громада Півд. Австралії. Дня 6. листопада відбулась її доповідь для громадянства. Окрім того взяла участь у засіданні Укр. Громади ПА та зустрілась із членками СУА на Чайному Вечорі, влаштованому з тією метою. Відвідала українську школу в Аделаїді. Окремо відбула нараду з Гол. Управою Союзу Українок Австралії, якої осідком є тепер Аделаїда.

ВИХОВНІ СЕМІНАРИ В ТОРОНТІ

Виховна Комісія СФУЖО в Торонті провела в біжучому громадському сезоні цінний почин. Вперше започаткувала в Торонті думку Виховного Семінару, що вже був проведений в інших осередках. Але оформила її поновому. Семінар поділено на три циклі — осінній, зимовий і весняний. Кожен цикл складався з трьох лекцій. Тематично впорядковано за певною схемою: педагогічні лекції чергувались із психологічно-лікарськими.

Оте скорочення курсу та розподілення на окремі пори року виявилось дуже успішним. Людина сприймає сьогодні багато вражень і тому не же зосередитись довго на одній справі. Радніш повернеться до неї ще раз пізніше. Так воно є і з матерями. Вони вже усвідомили собі, що в вихованні дитини не можна опиратись тільки на традиції, а треба зачерпнути вказівок педагога й лікаря. Але бажать цього у формі коротких гутірок із прикладами з практичного життя.

Перший цикл Виховного Семінару почався 27. листопада 1960 р. темою „Атмосфера життя в родині“ (п-ні Іванна Петрів). Дня 4. грудня говорив д-р Кучменда на тему „Як запобігати дитячим недугам“, а 11. грудня мгр. Монастирський на тему „Українське середовище та його вплив на дітей“. Пересічна участь публіки виносилася 49 осіб. По доповідях слідувала оживлена дискусія.

Другий цикл розпочався дня 29. січня 1961 р. доповіддю мгра В. Товстяка на тему „Вплив спадковості на особовість дитини“ і завершився доповіддю „Психічні зміни в розвитку дитини“ п-ні д-р Богдани Салабан. Участь публіки збільшилась, а при останній доповіді досягла 100 осіб. Дискусія була ще більш оживлена, як

До Літ. Конкурсу СФУЖО

У попередньому числі проголосили ми пересунення речення Конкурсу на 31. травня 1961 р. Пригадуємо про те всім, що ще не встигли закінчити оповідання чи повісти для юнацтва. Ще є час надіслати свій твір!

Рівночасно повідомляємо, що Конкурс ОЖ ЛВУ на твір для молоді відложений на пізніше. Це сталося в порозумінні з Комітетом Літ. Нагороди, щоб уможливити обидвом Конкурсам правильну дію.

КОМІТЕТ ЛІТЕРАТУРНОЇ НАГОРОДИ

Берегами Австралії

Довгим, сірим ланцюгом звивається потяг, повзе догори, спускається вниз. Сходить сонце. Перші його промені боязко зазирають у вікно і будять мене. Що це?

Навкруги розкинувся пишний степ, покритий оксамитом зелені. Кожна травинка, кожен кущик усміхаються до сонця краплиною роси, а сонце золотить її і відбивається в ній тисячами вогнів. Милуюся! Це ж наш степ, наша люба Полтавщина! Он кущик шишини, покритий білдорожевим квітом, он польовий мак усміхається жаринками своїх квіток. Дикий клевер соромливо виглядає білими квіточками з трави і ніби каже: — Я тут, я тут! А ось і степовий розбійник — будяк красується, гордо позираючи довкруги.

По степу розкидані дерева, то поодинокі, то групами. Так, це ж наші берізки, збилися до купи і манять у свою прохолодну тінь. А то дика груша відійшла від гургу і стоїть з-заду сама, задумана. На обрії синіє ліс. Ось блискуча срібною стрічкою річка. Псьол, а може Ворскло? А навколо пишні трави хвилюються, кланяються вітрові. Лиш не чути жайворонка. Але це тому, що я в потязі і шум його коліс заглушує співця степів.

І степ, і ліс, і річка — все манить непереможно до себе. Хочеться вибігти з потягу, припасти до землі й побожно, як образ, поцілувати її красу. Вдихнути на повні груди її пахощі. Нетерпляче чекаю чергової зупинки, щоб довідатись, де я.

Аж ось наближаємось. Деревина підбігають до самих вікон. О, то ж не безрези! Це ж евкаліпти, що їх сильвет-

при попередньому циклі і стала справжнім обміном досвіду і знання.

Почин Виховної Комісії в Торонті кидає світло на дальші виховні напрямки СФУЖО. Праця над матерями повинна поглибитись і зрізничуватись. У цьому напрямку треба шукати все нових доріг, а з них одну показав Вих. Семінар у Торонті.

ки такі притаманні для австралійського краєвиду. А це не розлога груша серед поля, а понура сосна австралій-

Для Енциклопедії Українознавства

Продовжуємо список громадських діячок, кооператорок і вчених, яких прізвища починаються на букву Д.

Денисенко Ніна, нар. 1906, балетмайстер і громадська діячка, член управи Союзу Українок-Емігранток у Варшаві, голова Філії Союзу Українок в Бетерсті, Австралія, зорганізувала балетну школу в Австралії, постановки балетів „Довбуш“, „Причинна“.

Денисова О. І., гідробіолог, провела дослідження Дніпровського лиману в 1955 р.

Деркач Марія, нар. 1896, родом Фуртак, літературознавець, редакторка журналу „Нова Хата“ у Львові, старший науковий співробітник Інституту Літератури ім. Шевченка АН УРСР; працювала над рукописною спадщиною Івана Франка й Лесі Українки, численні статті й огляди.

Десятова Олена, нар. 1861 р., педагог і гром. діячка в Харкові, співосновниця Т-ва Взаємодопомоги Працюючих Жінок, ініціатор заснування коедукативної гімназії і Вищих Жіночих Курсів у Харкові.

Др. Дзерович Дарія, родом Вітошинська, нар. 1904, хемік, член управи Студ. Т-ва „Січ“ у Відні, Союзу Українок у Львові, Кружка ім. Ганни Барвінок у Львові, співосновниця Жін. Секцій Католицької Акції.

Дзюбенко Л. К., ботанік, опрацювала методіку щеплення зародків в Інституті Ботаніки Академії Наук.

Дима Марія, нар. у Галичині, перша українка, що закінчила в

ського типу. Це ж не Полтавщина, а Вікторія — освідомлюю собі.

Сон закінчився. Серце болісно стискається, на очі набігають сльози. Як радісно побачити різні зариси, хоч у півсні, хоч в уяві! Любий мій краю, дорога земле — чи побачу тебе колись?

Уста самі шепочуть молитву: Боже, не дай померти на чужині!

Л. Онішко

Голова Союзу Українок Австралії надіслала нам нарис із своєї організаційної поїздки.

1924 р. університет у Манітобі, перша голова Комітету Українок Канади, заснованого у 1944, співосновниця і перша голова Ліги Українських Католицьких Жінок, учасниця конгресу Світового Руху Матерей у Брюсселі в 1953 р.

ОСОБИСТЕ

Почесній Голові Фін. Комісії СФУЖО в Торонті, пані Любі Луцькій висловлюємо щире співчуття з приводу великої втрати, що її зазнала вона через смерть чоловіка.

Управа СФУЖО

ЗАМІСТЬ КВІТІВ

Замість квітів на свіжу могилу бл. п. сотника Мирона Луцького пересилаю 10 дол. на Фонд П'ятсот при СФУЖО.

Ярослава Винницька, Торонто

ПОДЯКА

П'ять літ тому Союз Українок Америки кинув клич заснування Фонду П'ятсот для допомоги жінкам-в'язням у Рідному Краю. Пожертви стали напливати, головню з доходу зі Свята Жінки-Героїні. З огляду на те, що допомоги ще не можна безпосередньо уділити, поділено цей Фонд на дві частини — „залізний“, що чекає слухного часу і рухомий, із якого уділюють допомог поворотцям.

З нагоди п'ятиліття Фонду П'ятсот Екзекутива Союзу Українок Америки рішила передати „залізну“ частину своєї збірки у сумі 2.500 дол. Фондові П'ятсот при СФУЖО. За таке щедre збагачення Фонду П'ятсот складаємо Екзекутиві СУА щире подяку.

УПРАВА СФУЖО

- Ukrainian Woman -

O U R E N G L I S H C O L U M N

Heroic Poet of Ukraine

Lesya Ukrainka is recognized as one of the leading figures in modern Ukrainian literature. She died in her early forties, having suffered from tuberculosis during most of her lifetime. While this took her out of the conventional paths of life, this

very remoteness, together with the obscurity she gave herself, for fear of reprisal, by assuming the name of Lesya Ukrainka, gave her a vantage point from which she had a panoramic view of Ukraine, and its problems. In her sick room she dreamed, and

wrote poetry of a high level of artistic perfection, and supplied her readers with such an amount of ideas that it can be said she shaped the current Ukrainian generation. Her words touched it like "tempered steel," which "gleams in battle."

Lesya Ukrainka is recognized as second only to Shevchenko, the greatest of all in Ukrainian literature.

"Yes, song is absolute, free, self directing . . .

The moment will come when all fetters lie shattered,"

she wrote.

In 1950 Ukrainian organized womanhood published, in English, a translation of her poems "Spirit of Flame," by the late Percival Cundy. This event brought her works into large libraries, there to be in the ranks of world literature.

The Ukrainian Women's League of America evolved a new way of paying homage to the poetess. The UNWLA of Cleveland, Ohio, will unveil a statue to her in the Cultural Garden of nationalities in their city. This drive started several years ago. The prominent Ukrainian sculptor, Michael Czereshniovsky was invited to model her figure. Taking into consideration her exalted place in the Ukrainian community, the few pictures of her, as material to work with, the sculptor has made an excellent creation, now cast in the final mold. These preparations required much work, with the Ukrainian women of Cleveland ready to do it. To them is the credit of having erected the first monument to the greatest Ukrainian poetess in the free world.

Jean Wolcott Piper

The project of Lesya Ukrainka's monument by Michael Czereshniovsky to be erected in the Ukrainian Cultural Garden in Cleveland, Ohio.

ROMA PRYMA AT TOWN HALL

Miss Pryma's recital, held on March 26 in Town Hall, New York, became a great success. The performance was billed as "Dances and Characters of Ukraine." Her numbers such as "The Lapwing," "The Harvester," "Horrors of War," and "Icons" thrilled the audience. The exquisitely designed costumes contributed to the general spectacle.

As usual Mrs. Johanna Pryma accompanied her daughter on the piano and for this recital William Shust, the Ukrainian-American professional actor was engaged as narrator. Mr. Shust read the specially prepared lines introducing each number and set the mood for it.

Miss Pryma is planning further recitals in Philadelphia and Chicago.

UKRAINIAN STUDENT FROM CHILE

Recently Christine Stefanivsky, an Ukrainian student from Santiago, visited the UNWLA Headquarters. Young Christine, born in Ukraine, settled with her parents in Chile, after World War II. There she studied journalism; and in her third year was elected to participate in a course of student leaders from Latin America, which was held in Houston, Texas. After the course, she visited her friends in Philadelphia.

Roma Pryma performing her dance Verkhovyna.

Lesya Ukrainka

TO THE STARS

Happy are ye, all ye spotless stars.
Brightly beaming in your converse meek;
Could I glitter tranquilly as you,
Never would I crave a word to speak.

Happy are ye, all ye lofty stars.
From your heights upon this world ye brood;
Were my lot like yours to dwell so high,
All my life I'd live in solitude.

Happy are ye, all ye frigid stars.
Firm and hard as though of crystal made;
Were I staunch as you in heaven's vault,
Never should I be by grief dismayed.

Translated by Percival Cundy

TRAVEL AGENT

As travel agent, it is the business of Vera Shumeyko owner of Kowbasniuk Agency to make travel arrangements for other people, but now and then she herself goes on a tour of places so that she may better advise her clients. Last Saturday Mrs. Shumeyko in company of twenty other travel agents from the U. S. left on a orientation tour of Poland, as guests of the Pan American Airways. The eleven-day tour includes about ten tourist cities of Poland.

"Svoboda"

Cooking Borsch

I do not know how it got started. Certainly it came from the slogan to preserve old Ukrainian traditions. There must have been some reason why the Regional Council of UNWLA decided to cook a borsch. How could it be otherwise? The Regional Council in Detroit has its contest of Easter bread. Philadelphia its folk costumes show. Newark has its Song Festival. And that New York should have nothing? We should cook a borsch?

It is easy, you think? Oh, you are wrong. Borsch is a most intricate thing. The Ukrainian housekeeper simply does not cook it like another soup. She individually creates it. The final result depends on her ingenuity, on her character. As her housekeeping, so is her borsch.

Thus it came about that the Regional Council decided to cook a borsch. Altogether, with all the Branches from the New York area, in order to have a real Ukrainian borsch. There are in our Branches women from West and from East, from North and South of Ukraine. All customs, all kinds of preparations should be used to cook it.

Finally the day arrived. Branches brought the ingredients: first Branch the beets, the second the cabbage, the third the garlic, the fourth the potatoes, the fifth tomatoes. Silently they started to work. Each one recalled the customs of her home region, and memories of cooking borsch there.

The President grows anxious. Shall we succeed? It is our first UNWLA borsch, which has to please everyone. Will it be all right?

"It is boiling," cried the President. "Attention! Now all these ingredients are mixing up inside. All these parts, contributed by the UNWLA Branches, to produce its marvelous flavor and..."

Suddenly she looked startled. Beside the big pot, where the

borsch was boiling, and giving of its special flavor, she saw another, a small pot. On clouds of steam, from beneath its lid came a tantalizing smell.

"We are cooking a borsch too," answered a member of a UNWLA Branch, who was in charge of the smaller pot. "We are not sure about the taste . . . And we wish to make it separately . . ."

Silence was the answer. The President, a teacher, reassured her quickly, and nodded.

"Please, do as you like, dear. We shall compare it later."

The women grew busier. As you know — the finishing of the borsch is the greatest trick. It is at this time it gets its flavor, its "character." This is the moment of the Ukrainian housekeeper's greatest individual effort.

Afterwards they start tasting. One after the other they approach the pot and try. Is it ready? Is it short of something? What is necessary? Salt? Tomatoes? Difficult to guess.

The women grow anxious, experienced housekeepers though they are. How many times they have cooked their borsch . . . And it was always excellent. Should they fail this time, just at this crucial moment?

But the President is quick. She approached the smaller pot. In an instant — you couldn't even notice it, she poured its contents into the larger one. It happened so swiftly, it was a complete surprise.

The borsch became delicious!

OUR LIFE
Edited by Editorial Board
Published by the Ukrainian
National Women's League
of America, Inc.
909 N. Franklin St.
Philadelphia 23, Pa.
Phone MA 7-7945

All present tasted it; and exclaimed at its flavor. All that had lacked in both suddenly appeared in the united borsch. There was never another like it, in the whole world, because it is really a unique borsch, cooked by the Ukrainian housekeepers in the Free World.

Zirka

Short, humorous story read at the 15th anniversary of OUR LIFE in New York City.

DOLL CONTEST

Ukrainian Jr. League, Branch 52 was in a doll contest in the Philadelphia Federation of Women's Clubs and Allied Organizations on the first week of November and won first prize, a Ukrainian boy and girl doll. These dolls were created by Mrs. Olga Lisovich, President of the Branch.

THE 69th ANNUAL CONVENTION OF GFWC

The Annual Convention of the General Federation of Women's Clubs will be held June 5-9, 1961, in Miami, Fla. The vast program, formulated at the 68th Convention, in Washington, D.C., is already in action. During these four days there will be reports from each department, together with plans for the future.

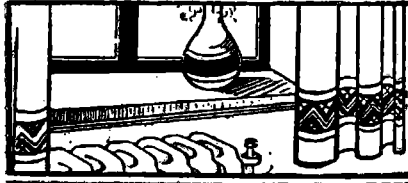
At the 68th Annual Convention we were represented by our Vice-President, Mrs. Stefania Pushkar, who reported our work and endeavors. We hope to send a representative to Miami to further strengthen our ties with GFWC.

A UKRAINIAN GIRL FROM JERSEY CITY

A Ukrainian freshette at St. Dominic Academy in Jersey City was featured in the February issue of the Academy's publication, The Trumpet. The article written by Joyce McGovern and headed "Meet a New American" was about Mary Hawryluk of 243 York St., Jersey City. A picture of Miss Hawryluk was included in the write-up.

НАШЕ ЖИТТЯ — КВІТЕНЬ, 1961.

У НАШІЙ ХАТІ

Добір назв

ХАТНЄ УСТАТКУВАННЯ

Стіни, підлога (дерев'яна — поміст, викладена з окремих плит чи кубиків — паркет, глиняна чи цементова, напр., у гаражі — долівка), стеля (не „суфіт“!), двері, вікна — це ще не все, що дає уявлення про людське житло — мешкання (на Наддніпрянщині тепер кажуть — „квартира“). Потрібне ще відповідне устаткування, в основі якого лежать меблі (вживається тільки у множині, хоч „радянські“ словники подають і „мебель“, як у російській мові). Історія устаткування людського житла на Україні, як вона засвідчена в назвах, показує, що тільки деякі найпростіші меблі мають слов'янські назви. Це такі, як стіл (первісно щось „застелене“, але необов'язково поставлене на ноги), ліжко (у селянській хаті піл), стілець, але вже слово скриня — грецьке, засвоєне ще за княжих часів (тоді ж прийшло на Русь від греків і слово „кровать“, що й досі зберігається в московській мові).

Розгляньмо деякі назви з хатнього устаткування, що в них відбилися історичні розбіжності між українських „заходом“ і „сходом“. Загальна назва найбільш поширеного пристрою для сидання окремої людини — стілець. Крісло, що його вживали в Галичині для позначення звичайного стільця, — це стілець з бильцями, поруччям. М'яке крісло — це вже фотель. Слово „дзиглик“, що його вживали деякі давніші українські письменники (напр., Т. Шевченко), тепер вийшло з ужитку. Пристрій для сидання кількох осіб, уживаний у міських мешканнях замість сільської лави та ослона, називається канапою, або софою (але не „диван“, як тепер на Україні стали вживати під московським натиском). Останніми роками на

Україні відновлено назву „тафта“ (вона була ще в словнику Уманця і Спілки, в другій половині 19-го століття). Тафта — це різновид канапи. Для називання такого роду сидіння поширені ще на Україні різні інші назви, всі чужомовного походження: отомана, тапчан, кушетка, що їх ставлять звичайно у вітальні.

У спальні, крім ліжка й звичайного стільця, можуть бути ще нічний столик (не „накаслик“ — перекручене німецьке Nachtkasten), або тумбочка (у вигляді малої шапки), нічна лампа з абажуром (не слід уживати слова „умбра“), комод (не „комода“), шафа на одяг (часом із дзеркалом).

У їдальні, крім стола, накритого скатертиною, чи обрусом (західне), та стільців чи крісел, може бути ще буфет, чи креденс (західне).

У кабінеті (не габінет), звичайно стоїть письмовий стіл (не „бюрко“, це в'яжеться з уявленням про бюро — установу), книжкова шафа, етажерка чи полиці на книжки (часом на всю стіну).

У кухні, крім газової печі, звичайно стоїть ще кухонний стіл, шафа на посуд (мисник тільки в селянських хатах), коробка на сміття та кухонні покидьки (не „відпадки“) чи ведро на помий (стара „помийниця“ вийшла з ужитку там, де є відливи).

У ванній кімнаті або лазничці звичайно є купільниця або ванна, над якою іноді приробляють душ плястиковою занавісою.

Підлоги застилають килимами (не „диванами“) чи доріжками (гал. хідник). Двері завішують порт'єрами (не „котарами“), на вікнах чіпляють гардини (прозорі, мереживні) чи фіранки (до половини вікна), а також жалюзі (англ. Venitian blind), що їх іноді називають ще й шторами.

Стіни обклеюють (якщо не фарбують) шпалєрами (не „тапетами“) — спеціального виробу папером із розмальованими на ньому везерунками. На стінах вішають або образи (ікони), або картини в рамках (звичайних картин не можна називати образами, як це практикується в західних українців).

Як бачимо, в назвах хатнього устаткування чимало ще східно-західних паралелізмів, що конкурують між собою. З огляду на теперішні політичні умови більше шансів на закріплення мають східні назви, що, на жаль, здебільшого виступають і як русизми, хоч вони й західно-європейського або азійського походження. Ч. Ч.

ДБАЮЧИ ПРО ВАШЕ ЛИЧКО

(При сухій шкірі)

Шкіра вашого лица вимагає великої уваги. Про це знає кожна жінка й тому не жаліє заходів і коштів на те. Кожне обличчя має свої прикмети й потребує окремого підходу. Як дбати про себе при сухій шкірі?

Вранці покрити лице чистильним кремом або такою ж рідиною. Підбрати такі, що призначені для сухої шкіри. Потім зняти це паперовою серветкою і ще змити ватою, напоєною освіжником (refresher), щоб зійшов кожен слід крему. Тепер наложити тонку верству денного крему, найкраще у плинній формі, що його треба добре втерти у шкіру. Це дає підклад під пудер на цілий день.

Увечорі треба так само вичистити лице. Замість освіжника можна обмити обличчя водою й милом, треба тільки підбирати дуже добре й лагідне туалетне мило, найкраще Allenbury's Basic Soap, або Nivea Basic Soap. При дуже сухій шкірі мило взагалі не вказане. Тоді знов покрити обличчя кремом, але товстішим, що одначе повинен добре входити в шкіру.

Раз або двічі в тижні слід застосу-

Користаймо з досвіду

Зеновія Терлецька

Багатий шлях

Коли тепер оглянусь на своє життя, то здається мені багате в переживання. А коли я в 1911 р. здала матуру в лицейі СС. Василян, то життя так просто й соняшно накреслилось переді мною!

Незабаром я вийшла заміж. Ми замешкали спершу в Коломиї, де

П-ні Зеновія Терлецька
Mrs. Zenovia Terlecka is sharing
her recipes with the readers of
OUR LIFE.

народилось двоє старших дітей. Потім перенеслись до Підгайчик, де чоловік став парохом, а я почала вчителювати. Ще будучи в Коломиї стала працювати громадськи. Тут також познайомилась з Оленою Кисілевською, що мала вплив на ціле моє життя.

А потім грянула 1. світова війна. Чоловіка покликали, як військового капеляна і мені пришлося самій перебувати цей час. По війні ми перенеслись до Винограду, а пізніше до Кобак. Всюди я засновувала Кружки Союзу Українок і проводила працю з сіль-

вати компреси. Заки увійти до теплої купелі, наложити на очищене лице відживний крем. По купелі приложити кілька холодних компресів, або навіть потягти по лиці кусник льоду, загорнений у шматинку, для стягнення порів.

Є. Янківська

ським жіноцтвом. Була для них порадицею, а нераз і лікарем. А згодом прийшлося мені очолювати Філію СУ у Кутах.

Друга світова війна вирвала нас із звичного нашого життя. В грудні 1939 р. помер мій чоловік і ми перенеслись до Станиславова. Обоє старших дітей уже закінчило освіту, а тільки найменший Славо пішов на університет до Львова. Коли проминула большевицька окупація, хотілось мені приложити своїх сил до якогось звання. Я все мала хист до печива і мені піддали гадку відкрити цукорню. Була тоді для цього нагода, бо після застою все відбудовувалось. Та хоча я знала цукорництво, проте мені бракувало диплому. Тоді я з запалом узялась за вивчення всього, що потрібне і вкортці здала челядничий іспит. Перебрала гарну цукорню й стала її провадити. Вкортці мене допустили до майстерського іспиту, з якого я вив'язалась із добрим вислідом.

З радістю згадую той час, коли я провадила підприємство. Хоч була війна, проте запотребування було велике й праця йшла повним темпом. У мене було вісім осіб персоналу і великий рух.

Та незабаром треба було залишати це й іти в велику мандрівку. У таборі закінчила курс медсестер, провадила господарську школу, а якийсь час працювала медсестрою. Знов стрінулась у громадській праці з Оленою Кисілевською і в Травнштайні, а потім у Діллінгені працювала в управі ОУЖ. До Канади виїхала в 1948 році і в Монреалі вступила до Ліги Укр. Катол. Жінок. Потім, коли в 1951 р. переїхала до Філадельфії, стала членкою 46 Відділу США і Марійської Дружини.

Життя не щадило мені ударів. У 1944 р. згинув у катастрофі мій син Роман, а в 1956 р. померла моя дочка Марта. Ці важкі втрати перенесла я з християнською по-

корою. І хоч уже немає сил для громадської праці, як давніше, проте хотіла б я поділитись своїм фаховим знанням із членством США. А й читачки Нашого Життя напевне з того скористають. Буду рада почути, як придались мої приписи й поради.

Торт Наполеон

Потрібно:

- 4 варені жовтка
- 2 горнятка борошна (муки)
- 12 унцій масла (1½ горнятка)
- 2 ложки квасної сметани
- трошки цитринової шкірки
- сок із пів цитрини
- дрібка соли

На начинку:

- 6 помаранч
- 2 горнятка цукру
- сок із 2 цитрин

Все те вимішати, замісити на тісто. (Масло повинно мати хатню температуру). Поділити на п'ять частин, із яких вийдуть коржі. Покласти на 2 год. в зимне місце. Розтачати і накладати на спід тортівниці, обтискаючи добре береги. Пекти кожен корж на 300 ст. (піч повинна бути вигріта) від 12—15 хвилин. Перевернути на восковий папір і пекти слідуочий. Коли вже готові всі коржі, відложити на слідуочий день. Тоді переложити масами, а саме: помаранчевою, горіховою, чеколядовою, овочевою. Чеколядової треба зробити більше, щоб обвести торт із боків.

Начинка: Помаранчі обібрати. Шкірку з двох помаранч заварити (5 хвилин) і відляти воду. Так повторяти 8 разів, аж шкірка буде зовсім м'яка й без гіркости. Тоді посікти обібрані помаранчі (овоч), вимішати з січеною вареною шкіркою і цукром і смажити на легкому вогні около годину, мішаючи постійно. При кінці додати сок із двох цитрин, ще раз засмажити з соком. Вже готове.

Ця кількість начинки вистачає на три торти.

Кожна організована громадянка знає, що своєчасно внесена передплата на журнал є здоровою фінансовою підставою для розвитку видавництва.

Літні суконки

Вже час подумати про них! Коли хочемо прикраситись улітку нашою вишивкою. А це так легко зробити!

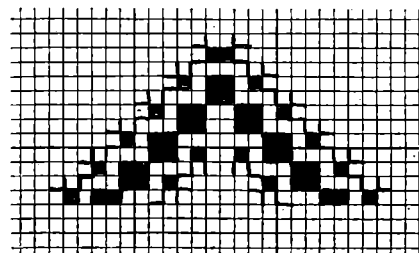
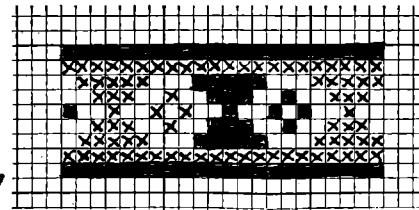
Ось два цікаві моделі. Прикрашені дуже ошатно, а проте вдало. Вишивання не займе багато часу.

1. **Полотняний комплект.** Гладка сукня з чотирикутним вирізом. Вузькі смужки вишивки біжуть впоперек стану, 3 або 4 рази. До цього короткий жакетик. Вишивка применена подібно, але дещо нижче на обох полах. Цілість творить змілу декорацію.

2. **Суконка з шовкової панами.** Вишиваний взір уміщений кількома рядами скісно в стані і на рукаві. Пояс і гузики у красці вишивки.

3. **Взір до комплекту,** виконаний хрестиком у двох красках.

4. **Взір до суконки,** виконаний хрестиком в одній красці.

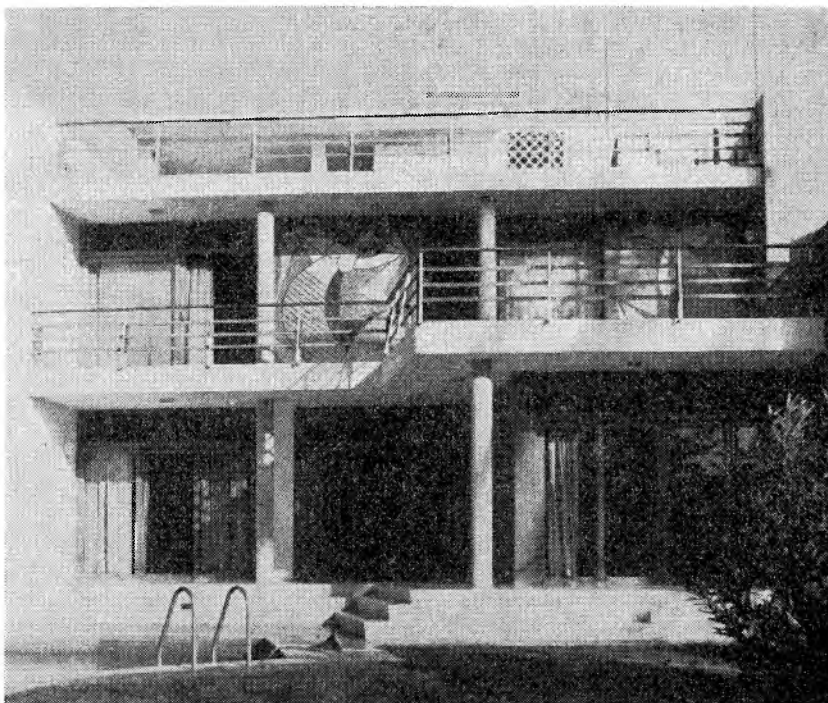
Із наших садиб

Українська людина, що тепер живе в різних країнах, творить свій побут. Не тільки в своїх чотирьох стінах. Вона хоче бачити свій стиль у церкві, вона змагає до нього в домовіччї своєї організації. А найбільше щасливі знаходять його у власній садибі.

Справді! Багато людей уже побудувало собі хату за задуманим зразком. Одні шукали в ній вигляду старого приходства, другі оглядалися на гарний краєвид, треті змагали до модерного вияву. Всюди є щось своє питоме, що в ній українська людина виявляє тугу за своїм. Коли не в стилі хати, то принайменше в густому садку чи квітнику.

Найщасливіші тут — українські мистці. Вони можуть включити в це змагання іскру своєї творчої уяви.

Небагато їх спробувало своїх сил. Тим більше раді ми, що можемо подати таку спробу. Літня садба Галини Мазепи в Венесуелі має всі признаки такого шукання й дуже цікаву розв'язку його. В зовсім модерному оформленні відлі знаходимо прикраси за проектом мисткині. Це мотиви стінопису, приміщені на фронті будинку й у купальному басейні. За тему послужили тут русалки — відповідні для надморської садби.

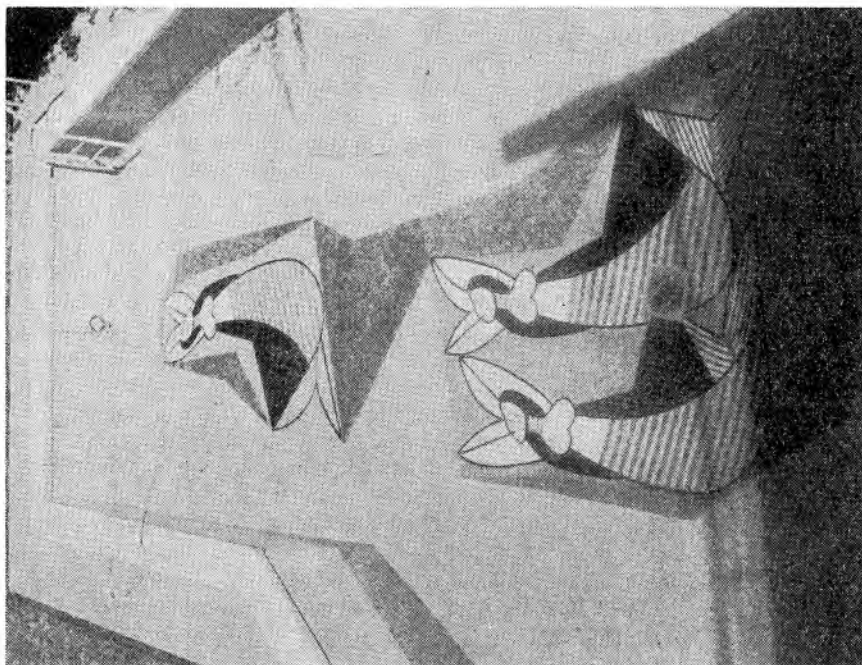

Літня вілла Галини Мазепи в Каракасі, Венесуела, прикрашена мотивами русалок її виконання.

The cottage of the Ukrainian painter Halina Mazepa in Caracas, Venezuela is adorned with her own wall painting.

Постаті русалок зложені з малесень-

ких кольорових плиток кольору темно-синього, теракotta, червоного й жовтого. Контури чорні. Басейн, що приміщений тісно перед входом до будинку, розмальований туркусово.

Ті самі постаті русалок впушені у дно купального басейну перед віллею.

The pool before the cottage is decorated with the same mermaid figures.

Отак спорудила свою літню садбу Галина Мазепа. Напевне є ще інші власники гарно побудованих хат! Прохаємо наших читачок подавати нам такі, щоб ми могли роздобути світлинки. На черзі тепер у нас садба Мирона Сурмача в Седл Рівер біля Нью Йорку, прикрашена настінним розписом його дочки Славки. Але напевне є більше таких починів! Хочемо побачити їх!

НЕ ТРЕБА . . .

— зберігати в господарстві чашок і тарілок, що трісли. Хоч здавалось би, що можуть ще послужити! А вони нерозумно розладуться в дуже критичній хвилині та ще й можуть поранити нам руку;

Чи ви вже вирівняли передплату за „Наше Життя“?

НАШЕ ЖИТТЯ — КВІТЕНЬ, 1961.

НАШИМ ДІТЯТАМ

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

День весняних надій,
великодних пісень.
О, який золотий,
цей сподіваний день!
Зеленіє усе,
і трава-мурава,
і куші, й дерева,
запашний гіяцинт
і тюльпановий квіт,
і вербові сережки
звисають із віт.

Голубинь, і теплінь,
і повітря ясне,
щebetання пташок
гомінке, голосне.

Як радіє усе,
як весніє усе!
Дзвін лунає і вість
Великодну несе
до осель і садів,
до озерових плес,
що Христос для людей
після смерти Воскрес!

Г. Чернобицька

МУРЧАТКО

Розкажу я вам спочатку
Про моє мале мурчатко:
В нього чорні лапки й вушка,
А на спині жовта смужка,
На голівці чорна цятка,
Мов нашита з вовни латка,
На боках сіренькі плями, —
Я люблю його без тям, —
Все воно смішне, пухнате,
Ще мале, а вже вусате.
Вигина дугою спину
І пустує без упину:
То стрибне, а то присяде,
Мов чомусь страшенно раде,
Роздратую — страх сердите —
Може боляче вкусити,
А погладжу — враз муркоче,
Аж примружить навіть очі.
Я його зову Мурчатком,
Бо це Мурчине дитятко.

Варвара Гродська

РАКЕТА

Приготуйтеся! Ракета
Вже готова до відлету!
Заревів мотор: гар-гар-р-р!
І помчали ми до хмар!
Ігор стежить за мотором,
Федь по радіо говорить,
А Ганнусенька із круп
Для пільотів варить суп...
Вже земля внизу кружляє,
Сонце збоку десь палає,
А зірки, мов павуки,
Швидко скачуть набоки!
Все було б гаразд, та горе —
Щось як бахне у моторі!
Крісло тріснуло, а ми...
Ми всі попадали на підлогу!

Л. Полтава

ПИСАНКА ДЛЯ БАБУСІ

Я цю писанку візьму,
понесу бабусі,
прокажу: „Христос воскрес!“

Як „Воістину воскрес“
відповість бабуся,
я рідненьку поцілую,
похвалюсь, що з татом
написали писанок
гарних і багато. —

Ми! Удвох із татом!

Г. Чо.

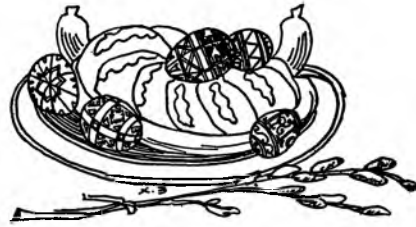
Берклезіна-З.Н. 7. Земська 1961

КУХОВАРОЧКА

— Наварила я борщу,
Каші та компоту.
Всіх сьогодні пригощу,
Лиш відкрийте рота!
Лялька першою прийшла,
Ще й сестричку привела,
Потім з ліжка зліз ведмедик,
Попросив до каші меду.
А за ним Рябко прибіг,
Їв смачненько, скільки міг.
Залишилось в мисці трошки
І для котика, для Прошки.
Лиш ні кришки, ані шкварки

Для малої куховарки.
Та вона і не сумує,
Знов на кухні щось ладнує,
Всім гостям гукає в двері:
— Ще приходьте до вечері!

Василь Ладижець

Чарівний горішок

Коли весняне сонце розбудило всіх звірят, що досі спали в норах та дуплах, родина сірих білочок заметушилась. Вони взимку не спали, як багато інших, але в холодні дні шулились в норі й дримали. Коли мороз довго не переставав, білочкам почали снитись ягідки та горішки, і першого ж погожого дня вони бігли шукати запасені з літа харчі. Мама-білка винюхувала горішки під товстим шаром твердого, обледенілого снігу. Не завжди можна було їх звідти вигребти, а часом у схованці знаходила вона тільки шкаралупку: хтось інший вилушив ядро. А надто прикро було, коли слідом за білкою ув'язувався проворний дятел: він кидався на знайдені запаси, боляче дзюбав білочку в голіву і забирав здобич, як справжній розбійник! Білочка лапкою підтримувала подзьобану голівку і сумно верталася ні з чим до свого дупла.

Цього року білочкам випала тяжка весна... Почалось із того, що вони посварилися з сусідами, що з ними мешкали на одному дереві: сусіди — зверху, а наші білочки знизу, на першому поверсі. Сусіди по дорозі додому любили забігати до першого поверху і без запрошення частуватись всім, що тільки на той час траплялося. Мама-білочка починала на них сваритись, вискакувала на дерево, швидко бігала то вгору, то вниз, і сердито шипіла, фуркала та тоненько, немов мале цуценятко, гавкала. Малі білочки зрозуміли, що з того вийде щось недобре. І справді: коли повернувся до нір-

ки тато, вони вдвох з мамою довго розмовляли, а потім вирішили вибиратись теть від таких нечемних сусідів. Вибралися вони аж на другий бік парку, в чужий, незнайомий край. Спершу попереносили малих, потім рештки харчів, потім ще раз пішли попрощатись із затишним мешканням, щоб уже ніколи більш туди не повертатися.

Так-сяк на новім місці обжились, але їсти було нічого. Нічого тут білочки ніколи не складали, отже дарма було й шукати. А коли вже ті ягоди та горіхи наростуть, як ще й листя не порозпускалося?!

Мала Сірохвостка почала виходити надвір без мами. Вона швидко познайомилась із людьми, що вже в теплі дні заходили до парку і часом мали їжу для білочок. Посидівши трохи, люди йшли назад до своїх будинків, і Сірохвостка помітила, що вони ховаються там, як білочка в своїх нірках, тільки людські нірки були такі великі і мали прозорі вікна.

Одного разу Сірохвостка доскакала аж до будинку. Вона плигнула на ганок, заглянула в вікно, прислухалася — і застигла, мов кам'яна: з кімнати було чути ніжні звуки, що колисали і пестили білочку так, що їй вже й їсти не хотілося. Очиці її мрійливо блищали, вушка насторожено ловили кожний звук... І коли музика урвалася, білочка ще довго сиділа, як зачарована... Потім помалу підповзла поручнями до дверей і... побачила там, на біленькій маленькій тарілочці, шоколадовий смачний горішок. Тарілочка була сторчма пририта на дверях, але горі-

шок чомусь не падав, тримався, ніби на дереві. Сірохвостка кинулась на горішок — але він лишився на місці. Тільки відразу щось задзвонило, голосно і коротко, і почулись чийсь кроки. Білочка шугнула під ганок.

— Хто там? — почувся приємний голос.

Потім двері відчинились, і на ганок вийшла гарненька золотокоса дівчинка.

— Хто це тут дзвонив? Це ти, Дмитрику? Виходь уже, я тебе бачу.

Потім дівчинка обдивилась навкруги і, здивовано знизавши плечима, вернула до хату. А білочка знову кинулась до горішка. Проте, горішок не подавався: знов почувся голосний, вже довший дзвінок, і знов на ганок вибігла та сама дівчинка.

— Дмитрику, не дровичись, — сказала вона. — Ти заважаєш мені грати, і я скажу твоїй мамі.

Але в цей час вона побачила білочку, що вже не ховалась, а пильно дивилась то на дівчинку, то на горішок.

— То це може ти дзвонила?! — запитала дівчинка. — Ти, мабуть, голодна й просиш їсти. Ось я тобі зараз щось дам.

І вона через хвилину принесла на тарілочці трохи горішків і білого хлібця. Білочка кинулась жадібно на їжу і швиденько спорожнила посуд. Вона була така голодна, що навіть не боялась. Та й як можна було боятись такої гарної дівчинки?

З тих пір білочка приходила до дівчинки щодня, майже завжди в той самий час, і дзвонила. Дівчинка радо її вітала і щедро частувала, так що білочка почала вже дещо носити й додому. Вона ділилася своїми здобутками з подружками, але не говорила їм, звідки все це бере. Коли ж вони її питали, вона розповідала їм, що бере їжу від чарівного горішка, що завжди виростає знову, якщо його узяти з білої тарілочки. Це була правда, але подружки думали, що Сірохвостка вигадує. І кожного вечора, перед тим як розходитись по нірках на сон, вони прохали Сірохвостку: „Розкажи нам ще раз казку про чарівний горішок!“

Ганна Черінь

Відсвяткувавши Великдень у родинному крузі, сходимось тепер у нашій ширшій сім'ї — Відділах С.У.А. чи українських парохіях. Всюди об'єднає нас щира українська гостина, а радісне „Христос Воскрес“ піднесе нас понад буденщину. Дай Боже, гарно святкувати!

**

Збірка на пам'ятник Т. Шевченка у Вашингтоні поступає вперед. Уже є проголошені пожертви Централі (200 дол.) і Відділів С.У.А. (42 Відділ у Філадельфії і 64 Відділ у Нью Йорку дали по 100 дол., 36 Відділ у Шикаго 50 дол., а 20 Відділ у Філадельфії 25 дол.). Може вже й інші Відділи зложили свої пожертви, але Централі ще не повідомили про те.

**

У Нью Йорку відбулась у часі від 14.—26. березня виставка, на якій різьбар Михайло Черешньовський представив публиці гіпсовий модель пам'ятника Лесі Українки у справжній величині. Зі зворушенням оглядали ми твір мистця, що постав на ініціативу й замовлення Відділів Союзу Українок Америки у Клівленді. Ми певні, що наші Відділи підтримають також і цей проект у міру своїх сил.

**

Фонд П'ятсот при СФУЖО завершив п'ять літ свого існування. Це „залізний“ фонд, що чекає можливостей допомоги в'язням на рідних землях. З нагоди цих роковин передали ми Фонд П'ятсот, зложений у нас із пожертв Відділів С.У.А. у сумі 2.500 дол. до Фонду П'ятсот при СФУЖО.

**

Окр. Ради С.У.А. підготовляють у травні **Конференцію Референток** Сусп. Опіки. Ціллю її є розгляд можливостей сусп. опіки серед нашої власної громади в ЗДА. Відповідну доповідь розішлемо внедовзі.

Олена Лотоцька
голова

Згідно з рішенням Річних Зборів Гол. Управи повинна бути при Окр. Радах і Відділах С.У.А. — **пресова референтка**. Її завданням було б полагоджувати всі справи, зв'язані з журналом у своєму терені.

**

Згідно з ухвалою XI. Конвенції С.У.А. та точки 162 статуту всі членки С.У.А. повинні **передплачувати** наш журнал. Це ще не є проведено в цілості, хоч до того змаємо. Отже одним із завдань пресової референтки є — пригадувати членкам обов'язок передплати та збирати від них передплати й пересилати їх адміністрації журналу.

**

Пресові референтки можуть також збирати передплати і серед не-членок С.У.А. Це найкращий засіб — приєднати нових членок і зацікавити їх організованим життям. Не-членки С.У.А. творять поважну частину читачок Нашого Життя і тому треба старатись пригнути їх у ряди С.У.А.

**

Журнал є нашим лучником, як в організаційному так і **товариському** змислі. Тому треба користуватись ним для святочних чи іменинових побажань, виявів співчуття чи родинної хроніки. Про це теж повинні подбати пресові референтки, заохочуючи до того членок своїх Відділів.

**

Оголошення мають велике значення у бюджеті журналу. Про це повинні пам'ятати пресові референтки, стараючись роздобути оголошення місцевих установ і підприємств у передсвяточному часі.

Кекилія Гардецька
прес. референтка

Централа одержала

від 13. до 31. березня 1961

РІЧНА ВКЛАДКА І ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ ФОНД:

Окр. Рада Нью Йорк	10.00	—
Від. 15 Честер	20.00	5.00
„ 20 Філадельфія	20.00	5.00
„ 28 Ньюарк	20.00	5.00
„ 62 Сан Франціско	10.00	—

ФОНД ЦЕНТРАЛІ І ВКЛАДКА ДО СФУЖО:

Від. 27 Питсбург	12.50	—
„ 28 Ньюарк	164.00	17.40

ФОНД РЕЗЕРВОВИЙ І КОНВЕНЦІЙНИЙ:

Від. 15 Честер	—	5.00
„ 20 Філадельфія	10.00	5.00
„ 28 Ньюарк	10.00	5.00

ФОНД РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ:

Від. 36 Шикаго	20.00	
----------------	-------	--

ПРЕСОВИЙ ФОНД Н. Ж.:

Від. 10 Філадельфія	10.00
„ 17 Маямі	25.00
„ 20 Філадельфія	5.00
„ 28 Ньюарк	25.00
„ 36 Шикаго	20.00

Панство Геники, Дітройт	10.00
Марія Савчин, Філадельфія	6.00
Олімпія Л. Побудинська, Маямі	3.00
Анна Ганкевич, Шикаго	2.00
Євгенія Боднарчук, Нью Гейвен	2.00
Ірина Залуцька, Бронкс	2.00
Ліна Мікула, Шикаго	2.00
Марія Мельник, Філадельфія	2.00
Анна Хоминець, Вінніпег	1.00
Марія Олексин, Клівленд	1.00
Олена Стахнів, Сиклервилл	1.00
Іоанна Котовська, Пайн Біч	1.00
Галина Дворська, Філадельфія	1.00
Віра Гідей, Нью Йорк	1.00
Євгенія Чернописька, Рочестер	1.00
Марія Гарбуз, Філадельфія	1.00
Ярослава Хрептовська, Амстердам	0.50

ФОНД „МАТИ Й ДИТИНА“:

Від. 13 Честер	10.00
„ 16 Міннеаполіс	20.00
„ 17 Маямі	25.00
„ 20 Філадельфія	23.00
„ 22 Шикаго	78.00
„ 57 Ютика	45.00
„ 64 Нью Йорк	151.00
„ 66 Нью Гейвен	22.00
Стефанія Маччак, Філадельфія	10.00
С. Гаврилюк, Менвилл	1.00

НА ФОНД „500“

Окружна Рада Клівленд	25.00
ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ:	
Від. 17 Маямі	25.00

З подякою,

А. Кульчицька, фін. секр.
Анна Сивуляк, касієр

НЬО ЙОРК, Н. Й. Окружний З'їзд

Дня 26. лютого зійшлися Управа Окр. Ради і представниці Відділів у домі 64 Відділу СВА в Нар. Домі. Голова Окр. Ради п-ні Олександра Різнюк відкрила З'їзд молитвою й прочитала порядок нарад. До президії зборів увійшли п-ні Я. Зарицька, як голова, а п-ні М. Демидчук, як секретарка. Протокол із попередніх зборів відчитала секретарка п-ні С. Серафим.

Слідували **Звіти Управи**. Голова п-ні О. Різнюк вичислила всі пророблені почини і з'ясувала свій погляд на завдання Окр. Ради. На її думку Окр. Рада занадто була обтяжена виконанням різних імпрез і через те не мала змоги виконувати своєї репрезентативної й опікунчої ролі. Це зрештою й не є згідне з новим статутом, що не передбачує для неї таких завдань. І справді звіт імпрезової референтки п-ні А. Кізіми виказав у звітному часі проведення Свята Жінки-Героїні, двох Міжнар. Жін. Виставок, ювілею 35-ліття СВА і доповіді делегатки на Конгрес в Істамбулі п-ні А. Вокер. Касієрка п-ні М. Ржепецька подала прибутки у сумі 1.905.10 дол. і витрати у сумі \$1.716.10. У цьому не є включений оборот Комітету Виставки. Референтка сусп. опіки п-ні А. Книш обговорила сусп. опіку Відділів, що належать до Окр. Ради. Референтка зв'язків п-ні І. Бенцаль вдержувала контакт із Нац. Радою Жінок Америки й репрезентувала СВА на Конференції Європейського Інституту. До участі в тих зв'язках притягала також інших членок Управи. Орг. референтка п-ні К. Пелешок відвідала 8 Відділів впродовж звітного часу. В загальному вважає, що Відділи не мають зрозуміння для такого контакту, натомість росте охота до спільних імпрез, як Свята Жінки-Героїні, Вишиваних Вечерниць та інших спільних проявів. Пресова референтка п-ні М. Демидчук звітувала про всі почини Окр. Ради і впровадила книгу вирізків, де зібрані всі відгуки про її діяльність. Містоголова п-ні О. Кравченко прислала письмовий звіт і виправдала неприязність.

Слідували **звіти Відділів**. Про працю 1 Відділу звітувала п-ні О. Сливка, 3

Відділу п-ні М. Демидчук, 4 Відділу п-ні І. Бенцаль, 8 Відділу п-ні А. Свенсон, 18 Відділу звіт п-ні М. Ганки відчитала п-ні Демидчук, 21 Відділу п-ні Я. Зарицька, 35 Відділу п-ні А. Кокільська, 53 Відділу п-ні О. Різнюк, 64 Відділу п-ні М. Ржепецька, 71 Відділу п-ні М. Турко.

Дискусія торкнулась у першу чергу статутного оформлення Окр. Ради. Її завдання не є виразно окреслені і потребують пояснення. Всі погодились із тим, що Окр. Рада повинна відтяжати себе від імпрез при допомозі окремих, для тієї цілі скликаних Комітетів (пп. мгр. Падох, Білосор, Пелешок, Гошовська, Процюк, Пушкар).

Зчерги голова **Контр. Комісії** п-ні Марія Білосор зложила звіт із контролі книг і поставила внесок на уділення абсолюторії, яку збори одноголосно ухвалили.

Тепер Номін. Комісія в складі пп. Бенцаль, Карпевич, Турко предложила листу Управи, яку по деяких змінах збори ухвалили. До **нової Управи** увійшли: п-ні Ірина Падох, голова, п-ні Катерина Пелешок містоголова й орг. референтка, п-ні Галина Гошовська секретарка, п-ні Марія Карпевич скарбничка. Референтками стали: п-ні Лідія Котлярчук культ. освітньою, п-ні М. Турко імпрезовою, п-ні І. Качмарська виховною, п-ні І. Бенцаль зв'язків, п-ні А. Книш сусп. опіки, п-ні М. Демидчук пресовою, пп. А. Кокільська і М. Ганка вільні члени. До **Контр. Комісії** увійшли пп. О. Різнюк, А. Кізіма, А. Свенсон, М. Марусевич, Я. Зарицька.

Тепер покликано до слова **представницю Централі** містоголову п-ню Стефанію Пушкар. Вона пригадала головну ціль Союзу Українок Америки, а саме — об'єднання українського жіноцтва для оборони Батьківщини і збереження української людини у вільному світі. Це об'єднання дало нам почуття цілості, свідомість своїх завдань, віру у власні сили й пошану до власного проводу. Із цього випливають конкретні завдання, а для місцевого терену вона бачить їх у:

а) праці над членством, над вихованням провідниць, б) у культурних починах, створенні музейної станиці, в) виховних починах, як Виховному

Семинарі, дитячих забавах, г) шпитальній службі добровільних працівниць, г) розгорненні зв'язків із американським жіноцтвом (Ген. Федерація) і жіноцтвом інших поневолених народів.

При **внесках** п-ні К. Пелешок навітнула коротко працю Комітету Міжнар. Виставки та дальші почини, що з неї випливають. Ухвалено висловити подяку п-ні Мирославі Гординській за її вклад мистця-декоратора, що підносить українських степів на високий рівень. Окрім того призначено 50 дол. з доходу виставки на етнографічну збірку Централі СВА, а 50 дол. на Фонд Видавничий з окремим призначенням видання брошури про українське народне мистецтво.

П-ні Л. Бурачинська пригадала плян Вих. Семінара у Нью-Йорку, що його має провести спільно з Культ. Освітньою Комісією СФУЖО Окружна Рада СВА. Перша його лекція має відбутись дня 16. квітня 1961.

Нововибрана голова подякувала за довір'я, а предсідниця закрила збори молитвою.

ЧЕСТЕР, ПА.

Річні збори 2 Відділу СВА

Дата: 26. лютого 1961 р.

Збори відкрив молитвою о. парох Укр. Прав. Церкви, а голова п-ні Тершавська попрохала віддати шану померлим членкам однохвилинною мовчанкою.

Звіти Управи зложили: голова, секретарка і касієрка.

Протокол із попередніх річних зборів відчитала секретарка п-ні Нуджін.

Діяльність Відділу:

а) **Організаційна**: Відділ відбував правильно свої збори. Взяв участь у ювілеї 35-ліття СВА у Філадельфії, де 46 членок Відділу дістало золоті відзнаки, а Відділ почесну грамоту.

б) **Імпрезова**: Відділ влаштував Свято Жінки-Героїні і брав участь в усіх підприємствах, що відбувались при Укр. Прав. Церкві у Честері.

Контр. Комісія ствердила, що книги Відділу ведені в порядку і поставила внесок на уділення абсолюторії.

Нова Управа: п-ні Юлія Тершавська, голова, п-ні Петрунелла Пецюк, містоголова, п-ні Анна Нуджін секретарка, п-ні А. Гливяк, заступниця, п-ні М. Сирота, касієрка, п-ні А. Масшин, заступниця. Референтками стали: п-ні М. Івахів культ. освітня й пресова, пп.

С. Батюк і М. Тимань сусп. опіки. Делегатками вибрано: до громади пп. М. Фідик і Пінкович, до церкви пп. А. Масишин і Забитко, до прапорів пп. Є. Лужецька і Батюк, до Окр. Ради пп. Ю. Тершавська і М. Сирота.

Контр. Комісія: пп. М. Фідик і Н. Перчак.

Збори закінчено молитвою. По зборах відбулась перекуска й роздано відзнаки тим членкам, що не могли прибути на ювілей у Філадельфії. Всім тим тепер сивоголовим жінкам, що 25 літ або й більше трудилися для США, ми зложили вислів признання і заспівали „многа літа“.

М. І.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Річні збори 4 Відділу США

Дата: 16. січня 1961 р.

Збори відкрила голова п-ні Анна Кізима молитвою.

Президія зборів: п-ні Емілія Корнат, почесна голова, п-ні Софія Серафим, секретарка.

Протокол з попередніх річних зборів відчитала секретарка п-ні Серафим.

Діяльність Відділу:

а) **Культ. Освітня** й Імпредова: Влаштовано вечір св. Миколая, Свячене, кілька чайних вечорів. Відділ брав участь в імпрезах Окр. Ради, а саме Святі Жінки-Героїні, Вишиваних Вечерницях, ювілейному бенкеті 35-ліття США.

б) **Зв'язки:** Відділ є членом УЖКА і Об'єднаного Комітету м. Нью Йорку і бере участь в його імпрезах.

в) **Фінансова:** У 1960 р. було 704.90 дол. прибутків, а 546 дол. витрат.

Контр. Комісія ствердила, що книги ведені в найкращому порядку і поставила внесок на удуління абсолютної, що збори ухвалили.

Нова Управа: п-ні Анна Кізима, голова, п-ні Євдокія Ликтей, містоголова, п-ні Софія Серафим, рек. секретарка, п-ні Таня Сиротюк, фін. секретарка, п-ні Юлія Федорович, кор. секретарка, п-ні Кароліна Борщевська, касієрка. Референтками стали: п-ні Лукія Головінська культ. освітньою, п-ні Анна Колтон господарською, пп. Марія Ленчук і Євдокія Ликтей сусп. опіки, п-ні Іванна Бенцаль, пресовою, лідером, делегаткою до Окр. Ради і до Об'єднаного Комітету.

Контр. Комісія: пп. Катерина Стефанович, Іванна Плашовецька і Агнеса Ярема.

Збори закрила нововибрана голова п-ні А. Кізима та запросила членок до

чайку, при якому вони приємно провели час.

Софія Серафим, секр.

ДІТРОЙТ, МИШ.

40-ліття подружжя

Дня 26. лютого 1961 завершилось 40 літ подружнього життя довголітньої членки й уряднички 5 Відділу США п-ні Доміцеллі Геник. Тому найближчі приятелі п-во Геників, п-во Будзол і Стецьків зайнялись влаштуванням несподіванки з цієї нагоди. Запросили їх родину й приятелів на обід в їх честь. Впродовж 40 років п-во

п-во М. і Д. Геники у Дітройті відсвяткували 40-ліття свого подружжя.

Mr. and Mrs. Genyk of Detroit celebrated their 40th wedding anniversary.

Геники прожили в Дітройті, прибувши з рідного краю молодими. П. Степан Геник походить із с. Березів Нижній, пов. Коломия, а п-ні Доміцелля з роду Івасечків із Манастериськ, пов. Бучач. Приїхавши сюди, вони тут одружились.

О 5-тій годині почалась гостина в їх ново-придбаному домі. До обіду зішло около 20 родин їх найближчих приятелів і членок 5 Відділу США. Предсідницею цього родинного свята була п-ні Павлина Будзол, яка привітала ювілянтів і гостей і розказала дещо про їх життя у громаді, зупинившись більше над працею п-ні Д. Геник. Вона є не тільки довголітньою членкою 5 Відділу, але була кількома наворотами урядничкою (містоголовою й секретаркою) і завжди є доброю дорадницею Відділу. Двічі була делегаткою Відділу на Конвенцію і є постійною передплатницею Нашого Життя. Потім п-ні Будзол попросила до слова п. Ільницького, що, як виявилось, познайомив ювілянтів по приїзді з краю і був дружбою на їхньому весіллі. Він привітав подружжя від Березівського Клубу, до якого п-во Геники належать і від себе та своєї родини. Другим бесідником був п. Семен Геник, теж їх дружба й односельчанин. Далі

складали побажання пп. Ф. Сідло, А. Біловус, А. Патра, Т. Стецьків і всі гарно висказувались про ювілянтів. Також покликало до слова їхнього сина Едварда, що зложив побажання батькам також і іменем брата Володимира, що не міг прибути з Шикага на це свято. Подякував батькам за гарне виховання й вищу освіту, яку їм обом дали.

Настала зворушлива хвилина, коли п-ні Будзол вручила ювілятам подарунків від усіх присутніх. Потім п-ні Д. Геник із сльозами в очах подякувала всім, що прибули вшанувати їхнє родинне свято. П. С. Геник також широко подякував усім гостям і членкам 5 Відділу США, що зайнялись прилаштуванням обіду.

З цієї нагоди п-во Геники зложили на пресовий фонд журналу Н. Ж. 10 дол. Прийняття закінчено молитвою і відспіванням „многа літа“. Серед милої розмови гості ще забавились до пізньої ночі, прощаючись із ювілятами побажаннями — прожити ще до золотого ювілею.

Павлина Будзол

МАЯМІ ФЛОРИДА

Свято Жінки-Героїні

Дня 26. лютого відправлено після Богослуження пахахиду в обох церквах за душі поляглих героїнь. Увечері відбувся в Укр. Амер. Клубі концерт. Голова Відділу п-ні А. Рій привітала гостей і попросила присутніх вшанувати їх пам'ять однохвилинною мовчанкою. П-на Лідія Остап'юк, студентка університету, відспівала американський гімн при супроводі п-ни Дани Дорош. Зчерги п-на Дорош відіграла фортепіанове сольо (Військовий Марш Шопена). П-ні Е. Остап'юк виголосила реферат на тему „Поклін українській жінці на рідних землях“.

Другу частину програми розпочала п-на Лідія Остап'юк, що чудово відспівала при супроводі свого батька три пісні — „Чи я в лузі“ в обрідці Д. Січинського, „Журавлі“ Б. Лепкого і „Рушничок“ Малишка, муз. Майбороди. П-ні М. Венгльовська продеклямувала вірш „Вас було 500“ Яр. Курдидика. Мішаний хор православної церкви під управою о. ігумена Магальяса відспівав пісні „Ой, горе тій чайці, небозі“, „Ой, вербо, вербо“, укладу М. Леонтовича.

Програму закінчила п-ні А. Наконечна сценкою-молитвою при символічній могилі. Співдіяли при тому ді-

ти п-ва Волиняків і Красносельських. Свято закінчено укр. нац. гимном.

Декорацією сцени і влаштуванням символічної могили зайнялись п-во Козирі і п-ні Ф. Зиблікевич. Проведено збірку й розділено на такі цілі: 25 дол. на фонд „Мати й Дитина“, 25 дол. на пресовий фонд Н. Ж., 25 дол. на інвалідів, 10 дол. на УККА.

Л. Візник

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Курс святочного печива

Дня 18. березня 20 Відділ СУА влаштував зустріч своїх членок для обговорення приписів святочного печива. Для ведення гутірки запрошено п-ню Зеновію Терлецьку, відомого фахівця цукорництва. Доповідниця дала загальний вступ про суть і роди печива, міри і ваги та інші потрібні відомості. Пояснила зокрема Великодне печиво, що тепер на часі. А потім стала диктувати приписи.

Почавши від булки, паски і бабки перейшла до перекладанця та потрібних до нього мас. Окрему увагу присвятила сирникові, як Великодньому печиву. Потім на бажання присутніх подала ще приписи нугату, цвібаку, медяника й одинокого з тортів Наполеона. Деякі з цих приписів подаємо в цьому числі. Потім доповідниця частувала всіх зразком печива, яке приготувала.

Присутні ставили ще численні запити. Доповідниця пояснювала все з великою охотою, а докладне знання тієї ділянки дозволяло їй охопити все потрібне. На прохання всіх обіцяла провести ще одну гутірку в пізнішому часі. Всі були вдоволені й розійшлись, збагачені святочними приписами.

Присутня

БРУКЛИН, Н. Я.

Річні збори 21 Відділу СУА

Дата: 22. січня 1961.

Збори відкрила голова Відділу п-ні А. Слободян молитвою.

Звіти зложила уступаюча Управа.

Контр. Комісія ствердила, що книги Відділу є в порядку і поставила внесок на уділення абсолюторії, яку збори ухвалили.

Нова Управа: п-ні Катерина Баран, голова, п-ні М. Бішко, містогорова, п-ні М. Бартусевич, секретарка, п-ні А. Глушко, фін. секретарка, п-ні К. Дика, скарбничка. Референтками стали: п-ні Я. Зарицька, культ. освітньою, п-ні

М. Рейнарович, імпрезовою, а пп. М. Зозуля і Т. Курило доглядачками хворих.

Контр. Комісія: пп. Т. Сусол, А. Цюпа, А. Палашук.

Збори закінчено молитвою. По зборах уступаюча голова п-ні Слободян попрохала на перекуску, під час якої членки співали коляди. Зібрано 42 дол. які будуть призначені на добродійні цілі. Пізно ввечері членки розійшлись, готові знов до праці на слідуючий рік.

КЛІВЛЕНД, ОГАЙО

Річні збори 33 Відділу

Дата: 11. грудня 1960.

Збори відкрила голова п-ні Тарнавська молитвою.

Президія зборів: п-ні Є. Дубас, голова, п-ні Марія Кордубова, секретарка.

Протокол попередніх річних зборів відчитала секретарка п-ні М. Адамович.

Звіти Управи зложили: п-ні Ю. Тарнавська, голова, п-ні М. Адамович, секретарка, п-ні Є. Антонович, скарбничка і референтки: п-ні О. Городиська сусп. опіки, п-ні М. Олексин виховна. Звіт за несприятливих референток — культ. освітню п-ню Ломницьку і господарську п-ню Оржельську зложили пп. М. Раточко і Ю. Тарнавська.

Контр. Комісія: Іменем її п-ні М. Ставнича ствердила, що книги Відділу є ведені в належному порядку і поставила внесок на уділення абсолюторії.

Діяльність Відділу:

а) Організаційна: Відділ нараховує 106 членок, в останньому році прибуло 18. Приявність членок на ширших сходинах від 22—45. Відділ відбув 4 ширші сходи членок і 10 засідань Управи.

б) Виховна: Відділ провадить суботній садок у приміщенні американської школи.

в) Сусп. Опіки: Відділ удержує навчальну станицю в Німеччині і спмагає „бабусю“. На це вислано 541 д. Окрім того вислав 13 пакунків з одягом до Польщі і за допомогу в тій справі дякує паням Дубас, Скопляк, Стецяк, Тарнавській, Олесницькій та п. Процикові. Також відвідувано хворих із квітами.

Фонди на сусп. опіку придбано з коляди, яка дала 482 дол. та продажі незабудьок під церквою, яка дала 208.75 дол. Відділ Укр. Нар. Союзу ч. 240 пожертвував 40 дол.

Вислано пожертви паням Коновалець і Бандері та українці у Польщі, на будову церкви св. Симона, на будову катедри у Мінхені. Дохід із застави, улаштованої спільно з Укр. Зол. Хрестом і „Самопоміччю“, у сумі 226 дол. поділено між Пласт і СУМА.

г) Фінанси: Відділ мав у 1960 році 2.042.23 дол. прибутку, а 1.419.68 дол. витрат.

Нова Управа: п-ні Ольга Городиська, голова, п-ні Марія Кордуба, містогорова, п-ні Леоніда Мельник секретарка, п-ні Єлисавета Антонович, скарбничка, п-ні Ірина Грушкевич, фін. секретарка. Референтури обняли секції, що займаються даною ділянкою. І так у культ. освітній є пп. Ю. Холодник, Іванна Яремко, Марія Раточко, Марія Адамович, у імпрезовій — пп. Дарія Ломницька й Володимира Маджук, у сусп. опіки пп. Марія Мельник, Анастасія Голубець, Ірина Радзикович, Ірина Савчак, Анна Стецяк, Марія Яків, Н. Вільшанецька, у господарській пп. Марія Оржельська, Євгенія Гейниш і Анастасія Хомик. Референткою пресовою вибрано п-ню Іванну Скопляк, виховною п-ні Марію Опоку, а директоркою садку п-ні Марію Олексин. Вільними членами стали пп. І. Кашубинська і Є. Дубас.

Контр. Комісія: пп. Михайлина Ставнича, Юлія Тарнавська і Н. Олійник, а заступницями пп. Ольга Бак і Марія Олексин.

Збори закрила нововибрана голова п-ні Городиська, подякувавши за довір'я.

Марія Кордуба, секретарка зборів

ШИКАГО, ІЛЛ.

Ювілей 35-ліття СУА

У 35-ту річницю засновання СУА 36 Відділ відсвяткував це вродистим вечором 23. листопада 1960 р. Того дня засіли членки при святочно застелених столах, а при середньому, гарно прикрашеному столі приміщено 14 найстарших членок. Потім голова Відділу п-ні К. Пирович відкрила вечір молитвою, яку з нею змовили всі присутні. Вона пояснила суть нашого ювілею і відзначила 14 членок золотими відзнаками. Побажала їм усього добра й попрохала присутніх відспівати їм „многая літа“. Потім членки приємно гуторили при перекусці. Вкінці ухвалили пожертву 50 дол. на пам'ятник Т. Шевченка, 20 дол. на Наше Життя, а 20 дол. на Фонд Репрезентації.

Голова 36 Відділу

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.
Річні збори 42 Відділу

Дата: 8. грудня 1960.

Збори відкрила голова Відділу п-ні Марія Пашук молитвою. Подякувала членкам Управи за співпрацю.

Президія: п-ні Олена Лотоцька, голова Централі і п-ні Є. Задорожна, секретарка.

Звіти Управи зложили голова п-ні М. Пашук, секретарка п-ні Є. Задорожна, п-ні Качмарчик, заступниця, п-ні П. Малиновська, касієрка і референтки — п-ні А. Сивуляк, організаційна, п-ні К. Гардецька культ. освітня.

Нова Управа: п-ні Марія Пашук, голова, п-ні Анна Мицишин, містоголова, п-ні Євгенія Задорожна, рек. секретарка, п-ні Качмарчик, кор. секретарка, п-ні Єва Вовчак, фін. секретарка, п-ні Пелагія Малиновська, касієрка.

Збори закрила голова, прохаючи урядничок і членок дальшої співпраці. При скромній перекусці членки приємно провели час.

Присутня

Свято Ольги Басараб

Дня 19. лютого відкрила це свято голова Відділу п-ні Олена Котович, передаючи провід його п-ні Ользі Фостик. Гості засіли при застелених столах, а о. Молодовець поблагословив страву. По смачному обіді почалась програма. П-ні О. Котович виголосила доповідь, в якій змалювала постать і героїчну поставу патронки Відділу. Слідував виступ хору 10 Відділу під орудою проф. Ірини Чумової. Відспівали гимн США та „Сміло, друзі“ а потім Христя Забродська гарно віддеклямувала „О, Господи“. Дальше хор відспівав „Леги, ти наша пісню“ і „Хоч нам судилось“. Всі відмітили майстерне виконання пісень, хоч хор виступав у зменшеному числі.

Зчergi промовив о. Молодовець, вказуючи на значення культу Ольги Басараб, а о. Луців підкреслив працю зорганізованого жіноцтва. По промовах продовжувалась програма. Співачка Інна Черняхівська при супроводі проф. Наталії Котович заспівала майстерно „Засумуй, трембіто“ Нижанківського, „Розжалобилася душа“ Січинського, „Не співай“ Степового і „Любіть Україну“ Фоменка. Точки програми закінчила вміла деклямація О. Матли „Велика П'ятниця“. Запрошені представницею промовляли ще представники Централі й організацій. На кінці п-ні голова замкнула свято,

подякувавши виконавцям за виступ.
Присутня

ВИЛМІНГТОН, ДЕЛ.

**Свято Лесі Українки та зустріч
13 і 54 Відділів США**

Гостра „крайова“ зима цього року дещо сповільнювала працю 54 Відділу США у Вилмінгтоні. Думаю, що таке діялось і з іншими Відділами. Однак, не зважаючи на снігові і нехиті шоферів їхати кудинебудь автами, Управа таки відбувала свої сходи. І ось на одних таких сходинах пані голова піддала думку: чому б не зробити нам зустрічі з 13 відділом з Честеру — нашим сусідом? Члени Управи одобрили внесок і справу передано ширшим сходами. Всім така думка незвичайно подобалась, бо зустрічі ми ще у Вилмінгтоні не мали. Обговорювано цю справу ширше і вкінці рішено злучити зустріч зі святом у честь Лесі Українки. Таким чином матимемо і маленьку мистецьку програму, щоб нашим гостям було цікавіше побувати у Вилмінгтоні.

Посніпались листи, задзвонили телефони. На щастя погода покращала і легше стало зібрати членок на проби і сходи. А вже сам день нашої зустрічі був справді весняний. Сонце несло вже не тільки світло, але й тепло і під лагідним діянням його проміння сніг уступив у найдальші, затінені куточки, де лежав брудними кляптями, наче, колісь гарна, а тепер нікому непотрібна, зношена сукня. Вітер, хоч ще гострий, ніс із собою по-

дих весни, від якого робилось чомусь радісно на душі і хотілось кожній людині сказати щось гарне. В такий молодечий день, день як один із віршів Лесі Українки: бадьорий, сильний, натхненний новими ідеями — ми вшанували пам'ять цієї великої поетки святочними ширшими сходами разом із членками 13-го Відділу з Честеру.

Як виглядали ці сходи? Складались з 2-ох частин: свята і властивої Зустрічі.

Коли до святочно прибраної залі зійшлися вже гості і члени 54 Відділу і засіли при застелених столиках, п-ні Ольга Гарванко, голова нашого Відділу, привітала всіх і відкрила святочну академію. Пані Дозя Кушнір, імпрез. і культ.-освітня референтка, заповідала слідуєчі точки короткої програми:

1) Молитва „Богородице Діво“ — виконав жін. хор під керівництвом п. Ярослава Кушніра;

2) Реферат „Життя і діяльність Лесі Українки“ — п-ні Арета Скамай.

3) Деклямація „Contra Spem Spero“ — п-ні Лідія Гарванко;

4) Гимн США — жін. хор під керівництвом п. Ярослава Кушніра.

По закінченні святочної програми подано каву і солодке і дальше вечір пройшов у товариській гутірці і співах. Пані Ярослава Збір промовляла коротко від 13-го Відділу, дякуючи за приємний вечір і висловлюючи надію, що може наступну зустріч матимемо в Честері.

Зустріч залишила дуже приємне враження в членок обох Відділів, а

Управа і членки 13 і 54 Відділів США. Посередині парох Вилмінгтону о. Готра.

також, думаю, в інших присутніх громадян. Було б добре мати більше таких зустрічей і з іншими Відділами: це корисно впливає на членів. Вони пізнають, як працюють другі і це стає поштовхом до більш інтенсивної праці у себе.

Свято Лесі Українки вже за нами. Зближаємось до днів гарячкової праці, підготовки до базару 11. і 12. березня. Недалеко вже й Академія Тараса Шевченка, що цього року мусить випасти більш урочисто як все і — яку наш Відділ ставить майже виключно власними силами. Але про це пс-с-с-т! Бо якби довідались чоловіки! Про це можна сказати тільки „на вушко“ нашому журналові.

Лідія Гарванко, прес. реф.

ЛОС ЕНДЖЕЛЕС, КАЛІФ.

Річні збори 55 Відділу СУА

Дата: 28. січня 1961 р.

Збори відкрила голова Відділу п-ні Микитин.

Президія зборів: п-ні Софія Шкраба, голова, п-ні Пайда, секретарка.

Протокол попередніх річних зборів відчитала секретарка п-ні Зозуля.

Звіти Управи зложили голова, секретарка й культ. освітня референтка.

Діяльність Відділу:

а) Імпровізація: Влаштовано вечір св. Миколая з перекусом для дітей, а влітку пікнік.

б) Зв'язків: Відділ взяв участь у Hobby Show, де одержав спеціальну нагороду.

в) Сусп. Опіка: Відділ вислав 24 пакети для залишенців у Німеччині, Польщі й Югославії, пожертвував 25 дол. на Червоний Хрест, а 25 дол. на пластові табори.

г) Організаційна: Відділ тісно співпрацював із Укр. Культ. Осередком і пожертвував 100 дол. на Укр. Нар. Дім.

Контр. Комісія: п-ні Брікнер ствердила, що книги Відділу є в порядку і поставила внесок на уділення абсолюторії.

Нова Управа: п-ні Ольга Лукач, голова, п-ні Анна Прокопович, містоголова, п-ні О. Зозуля, секретарка, п-ні Н. Іванків, скарбничка. Референтками стали: пп. Жук і Васильків господарськими, п-ні О. Пайда сусп. опіки, п-ні С. Шкраба культ. освітньою.

Контр. Комісія: пп. Вибирана, Ділай, Полотнянка.

Закрила збори п-ні Лукач, дякуючи за довіря. Ще перед тим п-ні Микитин

вручила позолочену відзнаку членства п-ні Ділай, яка вже 25 років є активною членкою СУА. Членки провели гарно час при скромній перекусці.

Софія Шкраба, голова зборів

ЮТИКА, Н. Й.

З діяльності 57 Відділу

Новий діловий рік наш Відділ почав досить численною участю в Окр. З'їзді та ювілею 35-ліття СУА в Рочестері. Для мистецької програми п-ні О. Кокодинська підготувала вокальне тріо в складі Лілеї Волянської, Ніни Герець, Мар'яни Бурак та Христини Чорної (ф-но) з кількома народними піснями.

З поїздки до Рочестеру, що була і корисна і цікава, всі були дуже вдоволені, то ж бо велика річ „людей побачити і себе показати“!

Річні збори 57 Відділу СУА

Дата: 19: жовтня 1960.

Збори відкрила голова Відділу й привітала представницю Централі й Окр. Ради п-ню д-р Є. Єржківську.

Звіти Управи зложила голова п-ні М. Когуляк. Не подаємо його з огляду на обширне звітування в нашому журналі.

Нова Управа: п-ні Марія Когуляк, голова, п-ні Наталія Лукашевич, містоголова, п-ні Володимира Яцків, секретарка, п-ні Ольга Літинська скарбничка. Референтками стали: п-ні Ярослава Томич культ. освітньою, п-ні Марія Кропельницька імпровізацією, п-ні Карла Процьків виховною, п-ні Теодосія Савицька сусп. опіки, п-ні Ольга Коцинда організаційною, п-ні Розалія Рабарська господарською, п-ні Людмила Волянська пресовою.

Контр. Комісія: пп. Олена Кокодинська, Стефанія Чорна й Ярослава Козій.

„П'ються пива, меди...“

Дня 20. листопада щедра і гостинна п-ні Карла Процьків вітала цілий Відділ у себе з нагоди Дня Подяки. Невтомна вишивальниця і взагалі майстер ручних праць пані господиня влаштувала виставку своїх прекрасних вишивок, ляльок та кераміки її власного розмалювання.

Добре опрацьований реферат про народню ношу виголосила п-ні Т. Савицька, акцентуючи особливо його стилевість. Присутні на вечорі пластунки-юначки демонстрували вбрання з деяких українських земель і так

залишицький стрій, власність Ірини Запаранюк, втішався найбільшими симпатіями зібраних. Його моделювала п-на Марта Процьків. Після багатой вечери (ох, діето! індик і все інше) відбулася розгра кераміки, що дала нашій касі біля 10 дол.

*

„Огні горять, музика грає...“

Наш Андріївський Вечір з року в рік втішається увагою ютицької громади, тому й 10. грудня 1960 року зішлося нас чимало, щоб послухати вдалу конференс'є д-р Євгену Єржківську; подивитися на п'єсу Васильченка „На перші гулі“ в добрій постановці реж. Ірини Запаранюк (виконавці роль: Ірина Запаранюк, Степан Гуцал, Дзвінка Чорна і Богдан Козій); послухати п-ні Ярославу Козій в читанні „передвиборчої поеми“, місцевого автора, написаного в честь „республіканського ухилу“ нашого жіноцтва, і нарешті перекусити в смачному буфеті, коло якого так старанно на працювалися пані: О. Літинська, Р. Рабарська, М. Кропельницька та багато інших. Декорації виконали М. і Я. Войтовичі. Прихід 66 дол. чистих.

*

„Ми йдемо, ми ростемо, ми будемо...“

Дітвору шкільного віку, як і щороку, мала свято Св. Миколая 18-го грудня. Голова М. Когуляк поставила з ними п'єсу „В ніч святого Миколая“, що надовго залишиться в пам'яті юних 12-тих завзятих виконавців та таких же палких глядачів.

Зі вступів і роздачі пакунків прихід становив 30 дол., що їх поділено так: 20 дол. „Ялинка“ для дітей залишенців у Розентаймі, Німеччина, а 10 дол. — місцевій українській школі.

*

„З миру по нитці...“

В Різдвяний час звичайно ходимо не з колядою, а з листами: Орг. референтка О. Коцинда збрала на першу листу 37.00 дол. Культ. осв. референтка Я. Томич збрала 30 дол. Жертвували: по 5 дол.: пп. В. Величко, інж. Р. Войтович, д-р В. Когуляк; по 3 дол.: п. Н. Лукашевич, Я. Томич, Л. Волянська, мгр. З. Савицький; по 2 дол.: п. О. Кокодинська, П. Ликтей, М. Боднарчук; по 1 дол.: п. о. Б. Смик, Р. Рабарська, В. Яцків, М. Кропельницька, Ю. Дзядик, Я. Лужний, О. Мельник, К. Лужна, Г. Іванишин, С. Самороз, М. Косар, інж. Я. Яцковський, З. Войтович, К. Войтович, Я. Войтович, (Докінчення на обгортці)

Проходячи біля нього і мати, і вона вклонилися доземно, а він, ледве хитнувши головою, спитав:

— Хто ці?

Князівна чула, як йому відповіли:

— Покійного князя Буламира вдова — княгиня Світозара з дочкою Ольгою, що змовлена з князем Мстишею.

— З яким це Мстишею?

— З Мстиславом Свенельдичем, або, як його звичайно звать, — з Малком, чи Малом. Сьогодні має відбутися умикання.

— Так? — засміявся великий князь і вже не зводив очей з Ольги: де б вона не стала — він дивився на неї.

Не дивно. Юна була, ростом висока, лицем біла, каштанові коси, важкі й блискучі, нижче колін мала. Їй ходила так дивно, немо би пурхнути й полетіти могла, але примушувала себе землі триматися.

Гостре й спостережливе око князя Ігора з першого мету вгадало в князівні щось незвичне, щось таке, що робило її зовсім неподібною до інших жінок. Князь серцем відчув у дівчині ту дивну силу, яку й сама Ольга відчувала в собі з малих літ, але не розуміла її й лякалася. Шалена радість зупиняла биття серця, коли чула, як гураган ламає старі дерева в лісі, а пробуджена ріка розпорює вздовж і впоперек двохлоктевий завгрубшки панцир льоду і спихає його геть униз по течії.

В душі князівни також виринула сила, яка, здавалося, могла повертати з корінням столітніх велетнів і ламати льоди — ще грубші, як на Десні. Ольгу пожирала жадаба якихось незвичайних чинів, руху, змагань і труду. Не дрібних клопотів і щоденної праці, а чогось великого і важкого. Їй снилися дивні сни, а наяву вчувався незнаний голос, що кликав, манив, наказував і щось обіцяв.

Але замолода була князівна, щоб зрозуміти саму себе й пізнати власну вдачу. Вона лиш боялася клекоту й домагань потужних джерел, що дудніли в глибині душі, готові кожної хвилини прорватися назовні. З великим зусиллям дівчина стримувала їх, але вони все одно давали себе відчути. Хоч князівна рухалася обережно, говорила мало і лиш півголосом, а очі постійно слускала вниз і прикривала віястими

повіками, — стриманість брєніла в ній, як натягнена струна, як тятыва на готовому до стрілу лукові, й сіяла довкола гостру настороженість. Без бажання зі свого боку Ольга покоряла собі не лиш людей, а й звірину. Челядь і подруги навперейми намагалися наперед відгадати кожне її бажання, мати все робила по її волі, і навіть наймудріші старці не легковажили ніколи слова, сказаного молодою князівною. Найбільше норовисті коні ставали шовковими, коли Ольга брала уздечку в свої руки, найлютіші чужі собаки виновато спускали хвости й вуха, коли Ольга підносила до них голос. Бурий ведмідь і велетенський пард, яких ніяк не можна було приручити і які кидалися на кожного, хто лиш осмілився до них підступити, для князівни Ольги були лишень Чудилом та М'яушею. Воли покірно лизали її руки, бігали за нею слідом, слухали її не гірше рабів і сумували дуже, коли князівна забувала до них навідатися.

Любила Ольга також ласки сонця, цвітіння саду, пискіт ластів'ят у гніздах, приліплених над вікнами замку, та благодатні теплі зливи, що гоїли рани порепаної від спеки землі й підносили вгору голівки хворих на спрагу квітів. Бо в серці Ольги поруч сили гурагану й потуги весняних вод жили ще безконечна доброта, безмежне милосердя й любов до всього прекрасного.

Її любили всі, тож не дивно, що й великому князеві відразу запала в душу. Ревниво пасучи її очима, бачив, як пішла з матір'ю в той бік, де стояв купкою цілий рід („брат княгині Світозари з родиною“ — пояснили князеві) і вмшалася поміж ровесниці. Не втік від уваги князя ні один рух Ольги, ні один поворот прикрашеної голівки, зате ні вуха, ні очі не приймали нічого з того, що було довкола. Князь не чув купальських пісень, що їх дзвінками голосами виводила молодь, не бачив коли і як зложили та запалили багаття, і лишень коли з'явився Мстислав і попростував до Ольги, — раптом зірвався на ноги. Ніби молодий отрок, великий князь перебіг широку галявину, заступив здивованому Мстиславові дорогу до судженої і з силою вбив у землю свій меч.

— Гов, Мстиславе! — крикнув голосно і взявся в боки. — Стаю між тобою і Буламиригною, а між

мною й тобою — меч! Віддаси дівчину по волі, чи по неволі?

І зблід Мстислав перед Ігорем, як блідне пізній місяць перед сходом сонця. Мусів збліднути і відступити, бо хто він був? Дрібненький князик, навіть не Мстислав, а просто Мстиша, Малк, Мал, що княжив на волості, яку можна було цілу добрим неводом затягнути. І що — мав на прою з великим київським князем ставати, який печенізьку орду погромив і з самою Візантією задирався?

Напружена тиша нараз проковтнула пісні й голоси купальського ігрища і стягнула ремінним зашморгом горло Мстислава.

— Ну, що ж? — молодецьки засміявся Ігор, певний своєї перемоги. — Добуваєш свого меча, чи ні?

Мстислав упав до ніг Ігоря.

— Коли б на твоєму місці був хтось інший, — промовив тремтячим голосом, — то лиш смерть вирішила б, кому дівчина належить. Але перше, ніж моя рука мала б звестися проти господина Руси, — хай ліпше всохне! Бери, княже, Ольгу, і хай Купало ковалем вашої радості буде! . .

Князь Ігор сховав меча в піхви і промовив великодушно:

— Віднині, Мстиславе, будеш посадником Любеча, а батько твій — воеводою київським. Вистачає за дівчину, чи ще мало? . .

Свенельд — батько Мстислава — муж суворий і в силі віку, що досі стояв осторонь, тепер зблизвився до князя й мовчки почав здійсмати з себе броню: скинув шолом, скинув кольчугу, витягнув із піхов меч і все це склав купою на землі. Мстислав зрозумів батька й пішов за його прикладом, але що, вибираючись на ігрища, мав на собі тільки меч, то тільки цю одну зброю міг долучити до батькових речей. Тоді посгавали обидва над бронею, піднявши до неба руки, і Свенельд урочистим голосом вирік:

— Присягаю на меч, на шолом, на кольчугу й кличу Перуна у свідки, що буду до кінця живота свого служити вірою й правдою великому князеві київському, якого бачу перед собою, або його потомкам, яким мені князь накаже. Не зраджу пана мого ні за золото, ні за почеси, ні за які інші дарунки. Коли ж зраджу — хай згину від власної зброї, хай моє тіло без спалення на кострищі, зігнє серед поля, сточене червою, а душа на тому світі попаде у рабство вічне!

Те саме повторив за батьком пригноблений Мстислав, після чого князь обняв обидвох і обдарував золотими гривнами. Тоді звернувся до розгубленої княгині Світозари:

— А ти, княгине, хоч твій покійний муж не був моїм надто покірним підданним, одержиш зараз сто гривен срібла, щоб доньку мені до зими доховала, поки я по неї не пришлю. Зараз її не беру, — ніяк мені, але на твоїх руках лишая. Гляди її добре, щоб і справді, бува, хто не умкнув, — усміхнувся, моргнувши. — Про решту потім поговоримо. Кривди тобі не зроблю . . .

Ігор зробив майже непомітний знак рукою, на який отроки відразу ж підвели йому осідланого коня,

скочив у сідло і, не звертаючи уваги на вислови подяки ні на пригломшену горем, зломану Ольгу, рушив риссю в дорогу. Дружинники помчали за ним, і незабаром лишень курява нагадувала про те, що тут відбулося.

Ольга стояла мовчки, не промовивши ні слова. Тільки дрібненькі краплі поту, що зросили її чоло, свідчили про боротьбу, яка відбувалася в її душі. Міцно стиснула уста, до болю в щелепах зціпила зуби й прикриті біястими повіками очі вбила в землю, як мечі. Бо відчувала, що одне її слово, один рух, один лиш погляд наклічуть бурю і вирвуть когось життя, як вириває гураган дерева. Тому боялася. Завмерла. Зніміла. Притиснула руку нижче горла, неначе б готувалася стиснути його, коли б якийсь одчайдушне слово схотіло прорватися назовні, й так стояла весь час. Не озвалася й тоді, коли курява скрила нового судженого, тільки намисто її раптом приснуло з ниток і виспалося на траву.

Її під руки відвели додому, бо вона сама не могла йти. Ноги не зносили тягару горя, тремтіли, відмовляли послуху, підломлювались. Все вмерло в ній і довкола неї. Лишився самий біль, сама розпука, самий жаль і холод могили довкола.

Любила Мстислава більше, ніж саму себе, ніж світло сонця, ніж життя. Але втрата милого лада була тільки частиною гіркоти, в якій потопала. Так виразно врізалася в її душу хвилина, коли Мстислав передавав свої права Ігореві, що вона, заплющивши очі, бачила гру кожного м'язу обидвох облич, пам'ятала кожне слово і кожен відтінок голосу.

— Бери, княже, Ольгу! . .

І великий князь узяв. Узяв старий, чужий, з суворим лицем, твердими очима, холодним голосом і, певне, слизьким, як у гада, тілом. Зненавиджений! Осоружний! Прийшов непроханий і розбив щастя на самому порозі. Забрав її в Мстислава так просто, як свою власну річ. Бо він великий князь, має силу, має золото і, — що найголовніше! — має право вибору, бо він — муж!

А Ольга дівчина. Її ніхто не питає. Вона не має права ані хотіти чогось, ані вибирати, ані слова про свої бажання, чи почування сказати — нічого! Така жіноча доля, таке призначення.

Щаслива княгиня Світозара щось радісно оповідає про Київ, про грецькі тканини, про золоті прикраси й розкішні хорони, але Ольга не слухає й думає своє. Потім, несподівано перебивши княгиню на половині слова, ячить:

— Мамо моя, мамо! Та чому ж ти мене в Десні не втопила, побачивши, що я дівчиною народилася?! . .

Мати перелякана. Вона посилає по волхва, а сама щось говорить про почеси, про щастя і про заздрість недобрим людей. Та Ользі все байдуже, крім одного: що вона дівчина, яка народилася для примхи мужів, але сама нічого не може й нічого не сміє.

Кілька разів по тому виходила князівна на берег Десни, щоб зробити те, чого не зробила мати, але кожного разу зупиняв її владний голос, знаний ще з раннього дитинства. Він не промовляв словами, але волю його князівна вгадувала без слів і розуміла: вона **не сміла обривати** свого життя.

ЮТИКА, Н. Й.

(Докінчення зі стор. 30)

М. Худик, Ф. Літинський, Б. Кізин, І. Дзядик, В. Запаранюк, Е. Дмитрів, М. Івасів, мгр. Л. Кокодинський, І. Пастернак, М. Кіндюх, В. Вічак, О. Дзядик, О. Гуцал, О. Коцинда, Нечиткий, решта дрібними.

*

„Чого тільки нема на тій ярмарці!..“

1. січня 1961 р. Суспільна Опіка влаштувала Рідвяний Базар. Прихід становив 50 дол., і повністю призначений на залишенців у Європі. Пані Дозя Савицька, В. Яцків, д-р Рабарська подбали про печиво для Базару, а перша і про гарну кераміку свого власного виробу, виконану в гармонійних тонах і традиційно-народних формах; Хіднички, серветки та фартушки постачила п-ні К. Процьків. Майже всі членки активно допомагали при печиві; навіть чотирьох дівчаток були зайняті при Базарі: продавали ляльки та тістечка власного виробу.

Людмила Волянська
Пресова референтка

СПРАВЛЕННЯ ПОМИЛКИ

У звіттовленні з Щедрого Вечора 20 Відділу СУА у Філадельфії пропущено згадку про те, що авторкою гарної коляди, що її з хистом передала п-ні Осипа Грабовенська, є Емілія Дороцька-Кулик, режисер „Нової Сцени“ в Шикагу. За недогляд перепрошуємо.

Управа 20 Відділу СУА

ФИЛАДЕЛФИЯ, ПА.

Збірка на пресовий фонд

Зложили з нагоди річних зборів 48 Відділу СУА: по 2 дол. п-ні Єва Клим, по 1 дол. пп. Марія Баб'як, Юстина Баран, Анна Волчек, Осипа Грабовенська, Ірина Качанівська, Марія Куроган, Катерина Марків, Антоніна Мицак, Софія Містерман, Катерина Міграла, Вікторія Настасяк, Іванна Пенкальська, Леонтина Петровиц, Олена Петрів, Анна Посполита, Емілія Слободзян.

ДАВНІ ЧИСЛА НАШОГО ЖИТТЯ

Передплатниць, що мають давні числа й не складають їх у річники, прохаємо надіслати нам такі числа:

1951 — чч. 2, 4 і 8

1952 — ч. 4.

Адміністрація Н. Ж.

Складати гроші чи позичати

НАЙКОРИСНІШЕ

у своїй Кредитовій Кооперативі:

ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА

„САМОПОМІЧ“

У НЬО ЙОРКУ

SELF RELIANCE (N. Y.)

Federal Credit Union

98 Second Ave., New York 3, N. Y.

Tel.: GRamercy 3-7310

Години урядування щоденно від 10 рано до 3 по полудні.

Окрім того у вівторок і п'ятницю від 6—8 веч.

В неділю і понеділок закрито.

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ ФОНД є підвалиною праці УККА.

Не забудьте чимскоріше вислати свій Національний Даток за 1958 р. на адресу:

UKRAINIAN CONGRESS COMMITTEE OF AMERICA, Inc.
302 West 13th Street, New York 14, N. Y.

УВАГА!

УВАГА!

ВИСИЛКА ПАЧОК В УКРАЇНУ

Висилаємо пачки аж до 44 фунтів звичайною і летунською поштою, чи то принесені до нас особисто, чи переслані поштою, та негайно виготовляємо документи.

Як уже відомо, можна пересилати у пачках тільки нові речі. Також радимо посилати менше готових речей, бо оплати від них вищі.

Маємо на складі великий вибір різномірних товарів (шкіра, матерії, полотна, хустки і т. п.) до пачок, які продаємо по дуже низьких цінах.

ПАЧКИ НАДАЄМО НА ПОШТУ ТОГО САМОГО ДНЯ, КОЛИ ДО НАС ПРИНЕСЕТЕ, А ДРУГОГО ДНЯ ОДЕРЖИТЕ З ПОШТИ ПОСВІДЧЕННЯ. Тому наші пачки доручують: летунські за 6—10 днів, а звичайні за 4—6 тижнів. Хто не вірить, може переконавшись.

General Parcel & Travel Co.

632 W. Girard Ave., Philadelphia 23, Pa.

Tel. WA 5-8878

ІНЖ. О. СТОЙКЕВИЧ

Return to:
 "OUR LIFE" Magazine
 909 N. Franklin St.
 Philadelphia 23, Pa.
 RETURN POSTAGE GUARANTEED

SPIRIT of FLAME

A COLLECTION OF THE WORKS OF
LESYA UKRAINKA
 Translated by Percival Cundy
 Foreword by Clarence A. Manning

Замовляйте в Централі США:

Проліски	\$0.50	Забавки Мартусі	1.00
Золота Бджілка	0.50	В чужім пір'ї	0.50
Осіньне Листя	0.50	Spirit of Flame	\$3.50
Золоте Павутиння	0.50	Woman of Ukraine	1.00
Веселий Струмок	0.50	Рівноапостольна	
Срібна Зірка	0.50	свята Ольга	1.00
Сніжинки	0.50	На громадський шлях	1.00
Соняшний Промінь	0.50	Визначні жінки України	0.40
Снігова Баба	0.50	Городина й овочі	0.60
Щебетали пташечки	0.50	Давні річники журналу	
Для Малят	0.60	„Н. Життя“, неповні	1.50
Ой, хто там?	0.80		

ЗАМОВЛЯТИ У ЦЕНТРАЛІ США

OurLife

909 N. FRANKLIN ST.

PHILADELPHIA 23, PA.

Вісті Фонду „Мати й Дитина“ САДКИ

Подаємо огляд звідомлень шк. року 1959/60, спершу під оглядом адміністраційним, а потім педагогічним.

Стан садків. У порівнянні з минулим звітом стан їх змінився, бо зліквідовано садок в Інгольштадті через брак вчительської сили. Це велика втрата, бо садок мав 12 дітей і гарно розвивався. Та помимо всіх заходів не можна було знайти вчительки і садок треба було розв'язати. Всеж у шк. році 1959/60 мали ми під опікою 5 садків (Новий Ульм, Мозах, Мюнхен-місто, Людвігсфельд і Розенгайм). Патронами їх є 20, 22, 33, 64, 68 і 69 Відділи США. Людвігсфельд не прислав звіту, отже наш огляд буде неповний. Зате маємо звіт із Нюрнбергу, що стоїть під патронатом Марійської Дружини ім. кн. Ольги у Філадельфії.

Кількість дітей. Дітей стало менше частинно внаслідок ліквідації садку в Інгольштадті, а частинно через те, що діти підросли й перейшли до школи українознавства. Декілька дітей емігрувало. У цілому під опікою знаходиться тепер 71 дітей.

Години занять. Два садки діяли щодня (Мюнхен-місто і Людвігсфельд), один садок двічі в тиждень (Розенгайм), а три тільки в суботу (Мозах, Мюнхен-місто і Нюрнберг). Разом було 46 годин навчання тижнево.

Приміщення. Справа не змінилась багато на краще в порівнянні з минулим роком. Чотири садки мали приміщення добре, або задовільне, а два з них все ще вели навчання в бараківій кімнаті (Мозах), або в приміщенні вчительки (Нюрнберг). Цього не вдалось дотепер направити.

Іграшки й інший матеріал. Майже всі садки мають іграшки за винятком Мозаху й Нюрнбергу і про це треба б подбати.

Дожива дітей. Всі діти дістають доживу у формі поживного підвечірку. Займається цим голова Відділу ОУЖ або садівничка.

Народні строї. Тільки в двох садках (Новий Ульм і Мозах) діти придбали народні строї. У двох садках мають їх частинно (Мюнхен-місто і Нюрнберг), а в Розенгаймі зовсім їх не мають. Відділи ОУЖ повинні заохотити батьків і допомогти своїми вказівками.

Труднощі садків. Найбільшою загрозою є тепер брак вчительського персоналу, що виїздить за океан. Також нарікають учительки на те, що дівчора вже не володіє українською мовою вповні, а тільки частинно. Це ставить більші вимоги до вчительки та вимагає нових методів праці.

Батьківський Комітет. Його функції заступає Відділ ОУЖ, якщо є такий у місцевості.

ПРИСИЛАЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ!